





د کتاب پېژندنه

|||||

د کتاب نوم :: بنگ حبيب الله

ليکوال :: الحاج امين باوري

د چاپ شمېر :: (1000) ټوکه

لومړی چاپ کال :: 2001 م

خپروونکی :: سلام فرهنگي ټولنه

د وېم چاپ کال :: 1383 ل / 2004 م کال

خپروونکی :: بېنوا فرهنگي ټولنه

## يادونه

د بنگ حبيب الله په نوم خوږ نثر مي، چي د امين جان په زيار ليكل سوي دي ولوست، په رښتيا چي د هيواد په ټولنيز جوړښت كي يې د يوه داسي سپېڅلي او مېړني ټولگي بېلگه را پيژندلې ده چي نه يوازي په محلي او سيمه ايزو پيښو كي يې ونډه څرگنده ده بلكي د هيواد په تاريخ كي هم ځان ته وياړلی باب لري.

د امين جان دې ليکني وهڅولم چي د اثر د خپرېدو پر مهال (د ښه ځوانانو تاريخي بېلگو ته يوه لنډه کتنه) د سريزي په توگه وليکم، هيله من يم چي تاسو ته هم د دې اثر لوستل خوندور وي.

پوهنوال رسول باوري

اسن، نيدر لنډ

15/12/2001

## د ښو ځوانانو تاريخي بېلگو ته لنډه کتنه

ښه ځوان د دو کلمو څخه جوړه سوې اصطلاح ده چې يو يې (ښه) او بل يې د (ځوان) کلمه ده، (ښه) هغه مفهوم دی چې د بد او يا ناوړه پر ضد او مقابل کې کارول کېږي او (ځوان) د نارينه تن له پاره د وړکتوب او سپين ږيري توب تر منځ د سن ټاکلي مرحله ده.

په لغت کې د (ښه ځوان) اصطلاح مانا د يوه نارينه انسان د ظاهري څېرې ښکلا او وړتيا تعبير کيدلای سي، چې په دې تعبير کې د نوموړي انسان څېره د هغه تر شخصيت او سيرت زيات مرجح شمېرل کېږي، مگر د (ښه ځوان) نوم د يوې منل سوي اصطلاح په توگه خپل ځان ته مانا لري چې د کندهار د سيمو خلگو ته بېله کومي توضيح او بيان څخه د پوهېدلو وړ ده.

د تاريخ په اوږدو کې د (ښه ځوان) نوم د عيار، فتی، شېرو، کاکه، الوفته، پهلوان او نورو نومونو سره په يوه مانا ياد سوي چې هدف يې همدا (ښه ځوان) دی، د ښه ځوان د پېژندلو لپاره په بېلابېلو زمانو کې د زيات شمېر پوهانو او ليکوالانو له خوا ليکني سوي او د هغو د معرفي لپاره يې د خپل وخت هغه مميزات او مشخصات بيان کړي او ليکلي دي چې د هغو په وسيله يې (ښه ځوانان) پېژندل، د بېلگې په توگه په لغت نامه دهخدا کې د عيار پېژندنه داسې سوېده:

شخصيکه جامه وسلاح مخصوص در جنگ همراه داشته باشد و مخفی کار ها بکند، مانند عمرو عيار(3:449) د سيستان تاريخ ليکوال په خپل اثر کې ليکي: (رجل عيار راکان کثير الطوائف، ذکيا و حرب، اشخاص کاری و جلد و هوشيار را که از طبقه عوام الناس مردم حامل الذکر بوده اند و در هنگامه ها و غوغا ها خود نمايي کرده يا در حروب جلدی و فراست به خرچ داده، عيار ناميده اند) (161:36).

واعظ کاشفي په خپل اثر (فتوت نامه سلطانی) کې داسې ليکلي: (بدان که علم فتوت علمی شريف است و شعبه است از علم تصوف و توحيد. . . مبدا فتوت را ابراهيم خليل الله است. . . و موضوع ان نفس انسان باشد. . . بعضگی از ائيمه لغت بر ان اند که فتوت جوانمردي باشد) (9\_12، 5)

علامه حبيبي په خپله يوه مقاله کې د ښه ځوان تعريف او پېژندنه په لاندې ډول کړېده (ښه ځوان به اصطلاح کندهار برکسی اطلاق ميگردد که احتياجات زنده گی خود را از راه پيشه وری و کديمنی بدست می آورد، و آنچه کمایي ميکرد در همان روز نثار ياران مينمود و برای فردا نه می اندوخت، از صفات برجسته این طائفه سخاوت و توکل بود، مردمی بود خوش پوش و سر شار وازاده، ولی متواضع و غيور با غربا کومک ميکردند و از اقويا پروایی نداشتند. . .) (10:2)

د اوسني کندهار ښه ځوان د افغانستان د لرغونو پېړيو د پهلوانانو د منځنيو پېړيو د عيارانو او د اوسنيو پېړيو د ښه ځوانانو پرله پسې سلسله ده چې زموږ د هيواد په تاريخي او ټولنيزو پېښو کې يې د يوه خپل واکه ټولنيز نهاد په څېر د پاملرني وړ کار نامې لري او په ځانگړو کړو وړو سره يې د تاريخ بېلا بېل بابونه رنگين کړيدي). 112:3)

زموږ په هيواد کې د پهلوانانو، عيارانو او ښه ځوانانو سلسلې د زمانې په بېلا بېلو مرحلو کې په يوه او بل نوم ياد کړل سوي دي، چې د نومونو دا بېلوالی په يقين سره د دې ډلو تر منځ د تفاوت او بېلتون مانا نه لري، ځکه چې دا نومونه د زمانې د غوښتنو له مخې ايښودل سوي دي او د بلي خوا د هغې زمانې د مقتضياتو پر بنا د هغو کړنلاره او يا د کړو وړو حدود ټاکل سوي دي.

د ښه ځوانانو ډلو د تاريخ په اوږدو کې د زمانې اساسي اړتيا ته پاملرنه کړې ده او د هغو اړتياو په پام کې نيولو سره يې خپل اعمال او افعال تنظيم کړي او يا يې د هغو اړتياوو د تامين په خاطر خپلي هڅي تر سره کړي دي، د ښه ځوانانو همدې ډلو کله د محلي او سيمه ايزو زور گويانو او ظالمانو په وړاندي مقاومت کړی او کله هم په ټولنه کې د لوی مصيبت او بد بختۍ په وړاندي درېدلي دي، او بېله کومې طمعي او هيلي څخه يې په خپله خوښه حيرانوونکي هڅي تر سره کړي دي خاصاً کله چې د هيواد د خپلواکۍ مساله رامنځ ته سوې ده، همدا ډلو د ټولو هيواد والو په مخکني صف د يرغلگرو په وړاندي جنگېدلي دي) 91:10)

ښه ځوانان چې په تېرو زمانو کې د ځوانمرد، شېرو، عيار او يا نورو په نومونو ياد سوي زموږ د ټولني د هغو خپلواکو ډلو غړي دي چې د ښه ځوان مقام ته د رسېدو له پاره يې زياتي ازمويني په بري تر سره کړي او په دې لاره کې يې د اردلي، يار مرحلې تيري کړي او بيا يې د ښه ځوان مقام گټلي دي، د دې لپاره چې د ښه ځوانانو په هکله مو بشپړه پېژندنه او معلومات تر لاسه کړي وي، اړينه يې گڼم چې په تاريخي متونو کې د ښه ځوانانو هغه مميزات او مشخصات په گوته کړم چې د هغو په وسيله ښه ځوانان د هيواد د يوه ټولنيز قشر په توگه پېژندلای سو.

د قابوس نامي ليکوال ليکي چې:

ځوان مردې درې اصله لري، لومړي دا چې د رښتيا خلاف و نه وايي، دويم دا چې څه چې وايي هغه وکړي او دريم دا چې شکيب او هوښيار اوسي). 246:1)

او د همدې مطلب په دوام ليکي چې: (پوه شه چې ځوانمردي او عياري هغه وي چې لاندي خصلتونه ولري: يو دا چې زړه ور مېړنی او صابر وي، د هر کار په کولو کې صادق وي، پاک عورته او سپېڅلي زړه ولري، د نورو خلکو تاوان په خپلو گټو ونه کړي، پر اسيرانو لاس پورته نه کړي، له بېچاره گانو سره مرسته وکړي، څرنگه چې رښتيا واورې حق د خپله ځانه څخه ورکړي، پر هغه دستر خوان چې ډوډۍ وخورې بد ونه کړي، د نيکۍ په بدل کې بدې ونه کړي).

246:1)

د ښه ځوان د ځانگړتياوو په هکله د سمک عيار اثر کي راغلي چي: (کله چي شهزاده خورشيد شاه د عيارانو د مشر کور ته پناه يووړه د هغه مشر څخه يې وپوښتل چي ځوانمردي څو حده لري؟ د عيارانو مشر وويل: چي د ځوانمردی حدود زيات دي خو زه يوازې د دوو يادونه کوم چي يو ډوډی ورکول او بل راز ساتل دي)) 1073:11.

د سياست نامې نومي اثر ليکوال د عيارانو د يو مشر په هکله ليکي چي: (. . . بفرمود تا تره و ماهی و پياز چند بر طبق چو بين نهاده پيش اورند، انگاه فرمود تا رسول خليفه را در اورند و بنشانند پس روی به سوي رسول کرد و گفت: برو خليفه را بگوي که من مرد روئين زاده ام و از پدر روئين گری اموخته ام و خوردن من نان جو و ماهی و تره و پياز بوده است، اين پادشاهی والات و گنج از سر عياری و شیر مردی بدست آورده ام نه از ميراث پدر و نه از تو يافته ام، از پای نه نشينم تا سر تو به مهديه نفرستم و خاندان ترا ويران نه کنم، تا اينکه گفتم بکنم، يا به نان جوين و ماهی و تره باز شوم. . .)) 19:2

د لطائف الطوائف ليکوال ليکي: (د حلب ښار يوه ښه ځوان د يوې غريبي کورنۍ سره د مرستي په خاطر د هغه ښار د يوه کاروان سرای څخه يو شمېر مالونه د يوه کوهي له لاري چي هلته يې نغم (نقب) رسولی وو غلا کړل، غلا شوي مالونه يې د کورنۍ د مشر په واک کي ورکړل او خپله بيرته حلب ښار ته ولاړ، په سبا ورځ غوغا جوړه شوه او په دې تور يې د هغه کاروان سرای څوکيداران را ونيول او د عام ولس په وړاندي يې د هغو په وهلو ټکولو پيل وکړ، هغه يې ووهل خو څوکيداران چي له غلا خبر نه وه نو يې په ژړا او زاريو د غلا څخه انکار کاوه، په دې وخت کي هغه ښه ځوان راپېښ سو او وې ليدل چي د غلا په تور په ناحقه نور کسان تر وهلو لاندي دي، دا کار يې د خپلو اصولو څخه بېل وگاڼه او د خلکو په منځ کي يې خپل بځ پورته کړ او وې ويل چي: اې خلکو! دا څوکيداران په غلا نه دي خبر دا غلا ما کړېده، او هم يې د غلا سوو شيانو ټوله نښاني وويل په دې کار يې د ټولو باور حاصل کړ او بيا يې وويل: چي دا ټوله شيان ما دې کوهي (څاه) ته اچولي دي او بيا يې وويل چي تاسي زما ملا په يوه رسۍ کلکه وټړئ او زه به د دې کوهي څخه ستاسي ټول شيان راوباسم، همداسي وسول د عيار ملا يې وټړله او کوهي ته يې ورکښته کړ، ښه ځوان چي پخوا د همدې کوهي د نغم له لاري ټوله شيان وړي وو نو دا ځل يوازې په خپله کوهي ته کښته سو او پر خپله لار ولاړ حاضرينو چي يو دوه ساعته انتظار وايست خو د هغه احوال معلوم نه سو بيا يو بل تن کوهي ته کښته سو چي گوري د کوهي په منځ کي يو نقب سته چي د هغه نقب له لاري هغه ځوان تللی و، د دې خبر په اورېدو ټولو خلکو وويل چي: صد آفرين، هم يې ساتونکي وژغورل او هم يې خپل ځان ته نجات ورکړ. (136:18))

د حبيب السير مؤلف د خپلي زمانې د يوه عيار د ژوند يوه پېښه داسي ثبت کړې ده: (و يعقوب. . . در ان اوقات شبی نقب زد به خزانه درهم بن رافع که به تقلب برسيستان استيلا يافته بود، رفت جوهر بيشمار و امتعه بسيار در هم بسته، بوقت بيرون آمدن پايش بر چيزی خورد يعقوب انرا صلب شفاف يافته گوهری پنداشت و برداشت، جهت امتحان زبان بر ان زده، ان نمک نيشاپوري بوده، انگاه اورا غايت حق نمک پر اخذ اموال غالب آمده و آنچه باهم بسته بود گذشته به منزل خود شتافت، علي الصباح خزانه چي متحير گرديد و نزد درهم رفت و اورا بر صورت

واقعہ مطلع گردانید، درہم فرمود تا در شہر منادی کردند کہ ہر کس این حرکت کردہ است بہ امن است و باید کہ بہ ملازمت ہشتابد تا بہ انصاف و الطاف اختصاص یابد، و لیث صفار بہ دربار شہریار درہم آمد و از وی سبب نہ بردن اموال خزانہ را سوال نمود جواب داد کہ رعایت حق نمک از تصرف در ان جہان مانع آمد. . .)) (345:6)

د سمگک عیار نومی اثر لیکوال د خورشید شاه د مردی په اړه لیکي: (خورشید شاه دارویی بیہوشی در شراب معشوقہ اش (ماہ پری) ریختہ است شہزادہ بر خاست تا کام خود را گرفتہ برود، بار عنان خود را کشیدہ داشت سپس چون ماہ پری در می یابد کہ خورشید شاه در جامہ دختران بہ مطربی نزد او آمدہ است با خود میگوید: جوانمردی کاری فرمود کہ من تنہا در پیش وی افتادہ بودم و در من نگاہ نہ کرد، با این گفتہ خورشید شاه انصراف نمود. . .)) (1075:11)

د ہمدې اثر لیکوال په یو بل مطلب کي د سمک په اړوند لیکي چي یوه ورځ سمک عیار په یوه پېښه کي زخمي سو او د خپلو مخالفینو تر تعقیب لاندې و چي یو ملگری یې هغه د ہمدې کلي یوه طبیب ته په پټه بوتی، طبیب د سمک عیار تداوي په یو پټ ځای کي کوله چي د هغه مخالفین را ورسېدل او د سمک پوښتنه یې وکړه خو طبیب د سمک د ځای ویل او د هغه مخالفینو ته د هغه ځای ښودل د فتوت او میراني خلاف وگڼل او د سمک پټه یې وه نہ ښودہ، د سمک مخالفین چي پر طبیب بد گمانه سوي وو نو یې هغه تر وهلو لاندې واچاوه، وایې چي په دې وخت کي طبیب تر وهلو لاندې وویل چي: (ای تن ترا بیش از چوب نخواهند زد مردی کن و خود را به دست چوب باز ده و این راز را اشکار مه کن کہ نا مردی باشد. . . این را گفت و تن در چوب داد جلاد اورا چوب میزد تا چنان چوب زد کہ هفت اندام او پاره پاره شد و خون روانه گشت و زرنند جراح به هیچ گونه اقرار نہ کرد و نیاورد. . .) (911:11)

شیخ عطار د ښه ځوانانو او عیارانو د ښه پېژندلو لپاره 72 ممیزی یادي کړي چي دلته را نقلول به یې بگې گټي نه وي (راستی، اندیشه از بدی، یاری به دیگران ازادی از بند نفس، پاک داشت چشم و دامن، وفا، بخشیدن بر دوست و دشمن خواستن برای دیگران آنچه برای خود میخواهد، جان و دل بستن در راه کسی کہ مهر بریده باشد، زبان را به گفتن نیا موختن در روز خود را کمتر از مور دانستن، بر آوردن مراد نا مرادان، کردن کاری را نا گفتن و کردن انچیزی کہ از دست براید، فرو خوری چشم، دل ازار نبودن، خویشتن بین نہ بودن، برده بار بودن، نان دادن، زبان و دل یکی داشتن، از پس و پیش یکی بودن، نکر دن کار یکه دیدن و شنیدنش را نہ شاید، از برده باری دم نہ زدن، راه پارسایی ورزیدن، تزویز نہ کردن، رفتن به جایکہ او را بخواند و اگر ہم بیم جان باشد، دماغ از کبر خالی داشتن، متواضع بودن، از کبر دوری جستن، سخن نرم و تازه به اندازه گفتن، راز دل به هر کس نہ گفتن، حسگد نہ ورزیدن، به فرزند طمع نہ داشتن، به جا آوردن هر ان چي بگویند، ریاضت کشیدن، نا خوانده به جای نہ رفتن، به چشم شہوت بہ دوست نہ نگریستن، کجبین نہ بودن، خود کام نہ بودن، به کام خود و بہ ضرر دیگران يك گام نہ برداشتن، بہ اهل زمانہ مروت کردن، مردم سخی را دوست داشتن، مدارا کردن بہ پیران و بخشودن بر جوانان، با



دوست و دشمن لاف نه زدن، داد خلق دادن و دستگیری کردن، به خود مغرور نه بودن، اداب نگه داشتن، با عزت بودن، نام کسی را جز به نیکی نه بردن، گرد عصیان نه گشتن، هوای نفس خود را شکستن، پیر و جوان را چنان تر بیه کردن که شرمساز نه شوند، نصیحت در نهان کردن، لباس خود را به هر نا سزا نه دادن، همه کس را مانند فرزند تربیت کردن، قناعت داشتن، به طاعت کوشیدن و دیندار بودن، پیرو و فرمان بودن، صبوری کردن، در نعمت شکر کشیدن، در محنت صبر کردن، بر مهمان شریفان زبان بودن، تکلف از میان برداشتن و هر چه باشد پیش آوردن، دلها را به احسان و کرم به دست آوردن، چون شمع در میان جمعیت سوختن، گفتار را با کردار راست داشتن، و درون را از کین پاک داشتن)) 4:174.

خوشال خان خټک په دستار نامه کې د یوه منلي شخصیت لپاره شل هنرونه او شل خصلتونه په لاندې ډول بیان کړيدي: ( باب اول مشتمل په شل هنره: د ځان معرفت، علم چې کسب او کمال باله شي، هنر د خط چې لازم او ملزوم د کسب او کمال دی، هنر د شعر چې هیرا د علم دي، تیر اندازي، اب بازي، اسپ تازي، بنکار، شجاعت، سخاوت، ازدواج د معاشرت، د اولاد تربیت، د تادیب حزم او حشم، اسباب معیشت، زراعت او دهقانیت، تجارت، تحقیق د نصب، علم د موسیقي، سطرنج، تصویر د نقاشي دي)

(باب د خصلتونو دي: مشورت، عزیمت، عدل او انصاف، توکل خوف او رجا، د ملک انتظام، همت، حلم، غیرت، حزم او احتیاط او بیا لیکي چې حمیده خصائل ډیر دي که دا هومره چې وکښل سوه واړه ونیسي لکه سترگي چې د چا د سواد وشي نور هر کتاب په خپله لولي په دا خصائل به هغه وفور خصلتونه بیا مومي)) 5: 8\_9

دا دي تر دې لنډو یادونو وروسته تاسي د هغې لیکنې لوستلو ته رابولم چې د ښاغلي امین باوري په زیار لیکل سوې ده، په دې لیکنه کې ټول هغه ممیزات او ځانگړتیاوي چې په یوه منلي ښه ځوان کې باید وي او یا په بله مانا ښه ځوان باید هغه ځانگړتیاوي ولري، د دې لیکنې د قهرمان یا بنگ حبیب الله د شخصیت اصلي برخه جوړوي، هیله ده چې د لوستلو څخه یې خوند واخلي

د پښتني کلتور و سپیڅلو دودونو ته په درنښت.

پوهنوال رسول باوري

ښه ځوان به خپل هوډ پري نږدي له لاسه

که یې سر شي د خوني زمري تر زامه

خوشال خټک

## بنگ حبيب الله ( لومړی برخه )

د لوی کندهار په کوڅه او بازار کلي او کور د ځوانانو د مجلس او ناستو ځایونو گرمه او توده خبره د حبيب الله ماما يا بنگ حبيب الله د هغو کارنامو یادونه وه چې نوموړي د کندهار په ښار او شاوخوا کي تر سره کړي دي، ځوانانو بيله کوم رقابت او حسادت څخه د بنگ حبيب الله کيسې او کار نامې اورېدلې او همدا شان به يې ټکي په ټکي په بل مجلس کي اورولې. او په دې ډول به د ځوانانو مجالس گرم او تاوده ساتل کېدل.

صوفي مادريم (محمد رحيم) يو له هغو ځوانانو څخه و چې د بنگ حبيب الله کيسې به يې د ځوانانو د مجلسو اصلي موضوع گرځولې.

مادريم (محمد رحيم) به د بنگ هغه کيسې په خاصه مينه بيانولې چې د ميراني غيرت او مهارت څرگندونه يې کوله، کله به د يوې پيښې هغه برخه پيل او دوام به يې وموند چې د حبيب الله ماما د غيرت لوری به يې څرگنداوه، او کله به بيا هغه کيسه پيل سوه چې د بنگ د ورځني مهارت څرگندونه يې کوله.

د ژمي فصل لنډ مازيگر به د دنگانو (باي کوب) په پيتاوي کي د صوفي مادريم مجلس پر ځوانانو لا زيات لنډ کړ، زيات شمېر ځوانان به د ورځي په اوږدو کي د بنگ په هکله د صوفي مادريم له خولې اورېدلي کيسې يو او بل ته کولې او کله نا کله به ځوانانو د بنگ حبيب الله د لنگوتې د تړلو نکل اورېدلی و هغه به د بنگ د لنگوتې په شان خپله لنگوته تړله، او کوم ځوان ته به چې د بنگ د لاري تگ کيسه خوند وړه سوې وه هغه به بيا د نورو ځوانانو په منځ کي د حبيب الله ماما په شان پر لار روانېدی، او چا به د حبيب الله ماما يوه بله کارنامه يادوله او په دې ترتيب به ځوانانو د ورځي زياته برخه په دې اميد او انتظار تېروله چې بيا به مازيگر صوفي مادريم (محمد رحيم) راشي او د حبيب الله ماما په هکله به نوي او نوري کيسې وکړي.

زما ياد دي چې د يوه ژمي څو ورځي د ځوانانو دا مجلسونه پاشلي او بې مزې ښکارېده، د دې بې خوندي سبب دا و چې صوفي مادريم کندهار ښار ته سفر کړی و نو ځکه به د مجلس پخوانۍ کيسې تاو را تاوکېدلې، او د حبيب الله ماما په اړه به نوې کيسه نه وه، خو له يوې اونۍ وروسته د ځوانانو دا مجلس بيا گرم سو صوفي مادريم د کندهار د بنگ نوي او په زړه پوري کيسې او خبري راوړي وې.

يوه ورځ د ځوانانو په دې مجلس کي پر صوفي مادريم سگرېږه لنډ ور خدای نظر خان، مامد شاه خان (محمد شاه خان) استاد مد انور (محمد انور) کلک ماجتي (مسجدي) بسم الله جان او نور ځوانان ناست وو چې د حبيب الله ماما په اړه بحث لا گرم سوی و، صوفي مادريم چې تازه له کندهاره راغلی و د حبيب الله ماما د نوو او حيرانوونکو کيسو څخه يې يوه ډېره جالبه داسي پيل کړه، وايې چې يو وخت ظاهر بابا کندهار ته راغلي و، د کندهار نائب الحکومه عبدالغني خان د هغه لپاره ډېر تياري نيولې وه، ډېر زيات خلگ د ظاهر بابا د ليدلو له پاره عيد گاه دروازې

ته راغلي وو، كله چي ظاهر بابا د سړك په منځ كې روان و زيات پوليس پر راگرځېدلي وو او خلك به هغه ته د لاس وركولو په خاطر ور كيدل

تاسي به اورېدلي وي چي هر څوك د پاچا مخ وويني پر هغه د دوړخ اور حرام دی، نو ځكه زيات بېروبار جوړ و او هر چا غوښتل چي سپين چرگ سي، په دې وخت كې چي د ظاهر بابا سپايانو (سپاه) د هغه د تگ لاره خلاصوله كه گوري چي د دې زياتو خلكو په منځ او مخامخ خوا كې يوه بله لويه لاره خلاصيري او خلك بېله ځنډه يوه تن ته لاره وركوي چي د ظاهر بابا خواته ور سي.

د خلكو په منځ كې يو تن چي منځنۍ ونه يې درلوده، د تور پاچا لنگوټه يې تړلې، د ترخځو كالي او د ريبكات سدرۍ يې پر تن او چار اشه موچني يې په پښو او په كين لاس كې يې د خپلي سدرۍ او لمني بني خوا نيولې وه په ډير غرور را څرگند سو، په دې وخت كې ظاهر بابا د نايب الحكومې څخه پوښتنه وكړه چي دا څوك دی نايب الحكومې د ظاهر بابا غوږ ته ځان كړ او ورته يې وويل صيب دا بنگ دی د كندهار بنگ، ځني خلك ورته حبيب الله ماما هم وايي.

وايي چي ظاهر بابا بيا وپوښتل چي هغه څه غواړي او ولي هغه ته خلكو داسي لار پرېښېده؟ وايي چي بيا نايب الحكومې سر وړ كې او وي ويل: زه هم نه پوهېږم بنگ خو داسي مجالسو ته نه راتلی او دا چي نن څنگه راغلی دی زه هم نه پوهېږم.

په دې وخت كې حبيب الله ماما د ظاهر خان خواته ورغلی او په لوړ بڼه يې وويل چي: سلام عليكم (بس زياتره) ته زموږ پاچا يې زه يوه پوښتنه كوم بس زياتره چي كه چيري يو څوك ستا د پلار قبر خراب كې ته د هغه سړي سره څه كوي؟ ظاهر خان چي دا پوښتنه واورېده سمدلاسه يې ځواب وركی چي زه څوك نه پرېږدم چي زما د پلار قبر خراب كې وايي چي حبيب الله ماما په زوره زوره وخنډل او بيا يې و ظاهر خان ته مخ واپراوه او ويې ويل چي اي زموږ پاچا دا لويه هديره چي ستا ښاروال يې غواړي خرابه كړي دا د كندهاريانو د پلار او نيکه هديره ده بس زياتره تا ته چي د خپل پلار قبر گران دی، موږ ته هم زموږ پلرونه همداشان گران دي او څوك نه پرېږدو چي زموږ د پلار او نيکه هديره وړانه كړي، خپل ښاروال ته ووايه چي زموږ د هديرې عزت وكړي بس زياتره.

ظاهر بابا چي دا خبره واورېده نايب الحكومې ته يې مخ واپراوه او پوښتنه يې وكړه دا څه خبره ده؟ نايب الحكومې سمدستي ځواب وركړ چي صيب د كندهار ښاروالي غواړي چي دا ښار پراخ سي، او د نوي ښار نخښه (نقشه) پر همدې هديره راغلي ده په دې هكله څو ځله د كندهار خلكو او سپين ږيرو هم غوښتنه كړې وه خو د ښاروالي له خوا ورته منفي ځواب وركول سوي و دا دی نن بنگ هم همدا غوښتنه وكړه، په دې وخت كې ظاهر بابا امر وكی چي ښاروالي ته امر وكړي چي د نخښې لوري تغير كې، حبيب الله ماما چي كله دا امر واورېد نو بيا يې لاس د

خدای په امانی په ډول پورته کړ او وې ویل زما همدا عرض و، اباد اوسې د خدای په امان، نو حبیب الله ماما په دې ډول د لویې هدیرې د وړاندېدو او بربادۍ مخه ونیوله.

د صوفي مادريم دې کیسې ته ټول ناست ځوانان یو غور سوي او د صوفي مادريم خولې ته داسې ځیر وو ته به وایې چې د نه هېرېدلو خبره اورې، په دې وخت مد انور (محمد انور) استاد د صوفي د خبرو په دوام وویل: هو هو څوک خو بنگ نه سي کېدای، د چا پلار هم نه سي کولای چې و ظاهر بابا ته داسې خبره مخامخ او په مېړانه وکړي، هغه یو غیرتمن سړی دی او د غریبانو لاس نیوی کوي او د ظالمانو مخه نیسي، تاسې به اورېدلي وي او که نه، وایې چې یوه ورځ د برو دروازې په یوه سماوار کې بنگ د څو نورو انډیوالانو سره ناست و چې نا پامه یو چار شانه ځوان چې غټه لنگوټه یې تړلې وه، د ترخزو کالي او د ریبکات سدرۍ یې اغوستې او چار اشه مچنه یې په پښو وه سماوار ته راغی او د سماوارچې څخه یې پوښتنه وکړه چې وروره بنگ حبیب الله به دې نه وي په سترگو سوی؟ سماوارچې بېله ځنډه او په بې فکري ورته وویل چې هغه د ناستو خلکو په میان کې یو بنگ دی، راغلي ځوان هم د ځوانانو پر خوا ورغی او د سلام وروسته یې وویل چې ورونو په تاسې کې کوم یو حبیب الله دی؟ په دې وخت کې یوه تن وویل چې والیکم سلام، وروره ستا کوم حبیب الله په کار دی که دي وچ حبیب الله په کار دی خو زه یم او که بنگ غواړې نو خبره دي وکه، راغلي ځوان وویل چې یا هغه ستا بنگ غواړم، په دې وخت کې حبیب الله ماما مخ ورته راواړاوه او وې ویل چې وروره زه هم حبیب الله نومېرم خو ځیني خلگ لکه چې تا وویل ما په همدې نوم هم یادوي، وایه وروره چې زما سره دي څه کار و؟ هغه ځوان ورته وویل چې هو ستا سره مې کار دی وطن دي په اوازو ډک کړی او ته لکه بوم پټ ناست یې، زه راغلم چې درسره مالومه یې کړم، نور مې ستا د نومه خوا گرځي، پوهېږي زیاته زه غواړم چې یا ته یې او یا زه، په یوه وطن کې دوه اسمانه نه ځایېږي، ناستو ځوانانو د دې راغلي ځوان خبري تر حده تیري ولیدې او په دې وخت کې د حبیب الله ماما یوه انډیوال هڅه وکړه چې راغلي ځوان ته د هغه د دې بې پروایي یو سپک درس ورکړي چې د حبیب الله ماما ورته فکر سو او پر خپل انډیوال یې ږغ وکړ چې پام کوه دې ورور زما نوم اخستی، ته کرار کښېنه چې لاس ونه ښوروي، د حبیب الله ماما په دې ږغ د هغه ټول انډیوالان هل پک پاته سول او هیچا د هغه د امر خلاف کار ونه کړ هر یو پر خپل ځای کښېناست او څار یې کاوه.

حبیب الله ماما بیا راغی ځوان ته یې وویل چې وروره بس زیاتره ما خو هیچا ته نه دې ویلي چې زما صفت وکړي په رښتیا چې دا مې ښه نه ایسي، خو ستا نوم زه نه پېژنم او تا زما نوم اورېدلی دی اوس ته خپل نوم ماته ووايه زه چې هر ځای کښېنم ستا صفت به کوم او تا به یادوم چې ډېر ښه ځوان دی او له دې زیات که بله کومه خبره لرې هغه هم راته ووايه چې هغسي وکړم، حبیب الله ماما لا خپله خبره نه وه خلاصه کړې چې راغلي ځوان په تند اواز وویل چې ډېر غور او پور مه کوه زیاته بس را ولاړ سه چې دا اور پر لاس کښېږدو او نر او ښځه مالومه کړو که تا ږغ وکړ بیا به ځان ته بنگ نه وایې او که ما ږغ وکړ بیا به زه روپ نه یم خپل نوم به اړوم او ښار به پرېږدم، راځه را ولاړ سه زیاته بس.

بنگ حبيب الله چي د دې ځوان دا خبري واورېدې وې ويل: روپُ جانہ راځه کښېنه زه او ته څه بدې لرو زه ستا پر پل نه يم ختلی او ته زما، راځه د انډيوالی خبري وکړو بس زياتره ولي يو او بل سره ازار کړو په اور کي به زما او ستا د غوښو سوځول څه مړانه وي، دا هيڅ مړانه نه ده بس زياتره راځه خپلي توري او شنې وچښو.

په دې وخت کي روپُ جان د حبيب الله ماما لاس ونيوی او د سماوار د دروازې پر لور يې د بېولو هڅه وکړه او وې ويل: زويه زياته بس زه د مسخرو لپاره نه يم راغلی راځه راولاړه او بنگ يې د سماوار د دروازې په لور روان کړ، حبيب الله ماما هم د ځوان د حرکت سره ور ولاړ سو او د دروازې خواته ورغی، په سماوار کي ناست خلک ټول هک پک دې چي اوس به څه پېښېږي وار په وار د ناستو خلگو د زړه دربی زياتېدی او په ځير يې د دې زور آزمایي سيل کاوه.

بنگ او روپُ جان دواړه د سماوار دروازې ته سول چي هلته د سماوار د چاپنکو لپاره د سروسکروټو لمبې په پیک وهلو لاسرې سوي وې، اول روپُ جان يوه لويه سکروټه د اتشدان څخه را واخيسته او پر خپل لاس يې کښېښوده، بيا يې د حبيب الله ماما خواته په يوه مانا داره ډول وکتل او ورته وې ويل زويه زياته بس څه ته گورې در واخله يوه سکروټه در واخله، فرق نه لري لويه وي که کوچنی يوه خوښه کړه، په دې وخت کي حبيب الله ماما د خپل راسته لاس لستونی پورته کي چي پر لاس يې نور د اور ايښودلو ځای نه وو، بيا يې د چپه لاس لستونی پورته کړ هغه لاس يې تر ها بل بد تر و بيا يې د روپُ جان خواته وکتل چي گویا د لاس پر کوم ځای اور کښېږدي، په دې وخت کي بيا روپُ جان ورته وويل څه راته گورې زياته بس سکروټه در واخله، که يې زور نه لري بس بيا رخصت يې.

حبيب الله ماما چي دا تر خولې تيري او زياتي خبري واورېدې نو د اتشدان څنگ ته کښېناست او د سکروټو په خوړلو يې پيل وکي، يوه يوه سکروټه را اخلي او خولې ته يې اچوي او هره سکروټه تر غاښو لاندي داسي ژويي ته به وايې چي لاندې کورت يې خولې ته اچولي دي، روپُ جان چي دا حالت وليدی سمدستي يې د بنگ لاس ونيوی او په لوړ اواز يې وويل چي بس دی زياته بس نور ته بنگ يې او دا ښار زما څه پاته دی نوش جان دي سه ته پوهېږې او ستا ښار زه درڅه ولاړم. او بيا يې ناستو ځوانانو ته مخ ور وگرځاوه او و يې ويل چي يارانو که چا په ښار کي د روپُ پوښتنه کوله ورته وواياست چي روپُ مات سو او ښار يې بنگ ته پرېښوی حبيب الله ماما چي د روپُ جان خبري واورېدې دستي يې وانډيوالانو ته مخ وړاوه او وې ويل چي يارانو روپُ شين زمري دی او په ښار کي د حکومتیانو څه نيولې تر نورو په دې ښار کي ژوند کوي دلته يو څو گيدران هم شته چي د مخ نيوي لپاره يې زمري ته اړتيا ده دا غټ ښار ته يوازې موږ او تاسي دا څو کسه نه سو رسېدلای موږ او تاسي به ټول ښار د گيدرانو او دارپانو څه خلاصوو، زه غواړم چي روپُ جان زما خبره ومني او زموږ او ستاسي سره يو ځای بس زياتره د غل او غدو لاسونه بند کړي، څنگه يارانو داغسي ده که نه؟ د حبيب الله ماما ناستو يارانو ټولو په يوه رغ وويل چي هو همداسي ده په دې وخت کي روپُ جان د حبيب الله ماما لاس ونيوی او د اتشدان څخه يې راولاړ کي په خپله شمله يې د حبيب الله ماما خوله ور پاکوله چي گوري د بنگ د يوې زامي خوا لويه تپاکه سوه او وچاوده اوس هم چي سپری ورته وگوري د

حبيب الله ماما د مخ يوه زامه په يوه لږ پوستکي پوښلې ده د خولې د ننه غوښه يې هغه وخت وسوځېده چې بيا جوړه نه سوه.

د استا مد انور (محمد انور) خبري لا پای ته نه وې رسېدلې چې مامد شاه خان (محمد شاه) ور څخه وې ويل چې هو بنگ خو هم د ننگ سپری دی او هم د جنگ، هر څوک رښتيا هم د بنگ په رکم نه سي کېدای، کله چې مامد شاه خان غوښتل چې د حبيب الله ماما په اړه يوه بله نوې کيسه وکړي بسم الله جان د هغه خبري لنډې کړې او وې ويل، وايي چې بنگ د تور پاچ لنگوټه تړي، د ترخځو کالي، د ريښکات سدری او چار اشه مچني په پښو کوي دا مي هم اورېدلې چې هغه ډيري خبري هم نه کوي پر يوه ځای چې کښېني تر څو چې بل کار نه وي ورپيدا سوی پر هماغه ځای ناست وي، وايي چې کله ناکله د يارانو سره د چلم پر وخت خاندي خو ډېر لږ، ماته يوه کندهاري په برو دروازه کي وويل چې حبيب الله ماما هيڅ وخت خپل لمونځ نه قضا کوي او همېشه په اودس گرځي د چا مال ته په تمه نه دی چې طلا پرته وي نه يې اخلي زيات وخت د شپې گرځي او کله چې کوم ظالم وويني د هغه لاس نيسي او د مظلوم مرسته کوي، په لښته خورا ټينگ او داسي خردوم چلوي چې هر څوک يې توان نه لري، ظالمان خو څه کوې وايي چې حکومتیان هم ځان ځني چپوي.

مامد شاه خان د بسم الله جان د خبرو په پای کي د ناستو ځوانانو پام د لمانځه وخت ته واړاوه او وې ويل چې د حبيب الله ماما يو عادت د لمانځه ادا کول دي راځئ لمونځ وکړو، زه بيا تاسي ته د بنگ يوه داسي کيسه کوم چې تر اوسه چا نه وي اورېدلې، خو يو صوفي مادريم که په خبر وي نسو ويلای زما گمان نورو به نه وي اورېدلې، ټول ناست ځوانان په دې هيله چې سبا به د مامد شاه خان څخه د حبيب الله ماما نوې کيسه واوري د لمانځه پر خوا روان سول.

ورځي ورځي به د ځوانانو په مجلس کي د يوه او يا بل ځوان کيسه کېدله خو داسي ورځ به نه وه چې په مجلس کي به د حبيب الله ماما کيسه نه يادېده بيا خاصه چې په مجلس کي به صوفي مادريم ناست و، يوه ورځ ماجتي (مسجدي) ته ياد سول چې مامد شاه خان هم يوه ورځ د حبيب الله ماما د يوې نوي کيسې وعده کړې وه، په دې ورځ چې د ځوانانو مجلس بيا د صوفي مادريم په کيسو گرم سوی و، ناڅاپه ماجتي پر مامد شاه خان څخه وکي چې خانه تا خو هم د يوې کيسې وعده کړې وه خو بيا دي هېره کړه اوس به يې حتمي کوې، په دې وخت کي ټولو ځوانانو په يوه اواز وويل چې هو خانه، هو خانه نن به حتماً هغه کيسه کوې نن دي نه پرېږدو خامخا به هغه کيسه کوې مامد شاه خان چې کله د ځوانانو مينه د حبيب الله ماما له کيسې سره وليده نو يې په يو خاص انداز وويل چې زما هېره ده تاسي کومه کيسه يادوئ؟ حبيب الله ماما خو ډيري کيسې لري، مامد شاه خان چې لا خپلي خبري نه وې خلاصي کړي بسم الله جان ور څخه وکړه هغه کيسه وکړه چې موږ تر اوسه نه ده اورېدلې، ښه هغه کيسه تاسي اورېدلې که نه چې د يوې سارايي ښځې څخه يوه کيسه بر پيسي غلا کړې وې، په دې وخت کي يو شمېر کسانو وويل چې هو دا کيسه موږ اورېدلې ده، يوه بله کيسه وکړه يو نور شمېر چې د بوډۍ او کيسه بر کيسه نه وه

اورېدلې، هغو بيا غوښتل چې همدا كيسه وكړي صوفي مادریم چې د مجلس حال دوه گونى وليدى نو يې په څو لنډو جملو كې د همدې كيسې په اورولو پيل وكړ او په دې ترتيب يې مجلس ته بيا رنگ وركړ او وي وېل: چې دا كيسه خو څو واره دلته سوې ده ټوله ښار خبر دى چې يو وخت يوه سپين سرې ښځه كندهار ته د زوى د واده په خاطر د ځينو مالونو د رانيولو لپاره تللې وه هلته كيسه بر د هغې خواره كې څخه پيسې وهلي وې، او سپين سري په ژړا او نا امېدى د سړك پر غاړه ناسته او بد او رد يې ويل، په دې وخت كې حبيب الله ماما د هغه ځايه تېرېدى چې د ښځې وړ فكر سو او په لوړ بڼه يې د حبيب الله ماما پر خوا ناره وكړه او وي ويل اې تاته وايم گوره تاته وايم چې غټه لنگوټه دي تړلې ده بنگ حبيب الله چې تر خپل بغل وكتل يوه سپين سرې ښځه يې وليده چې ده ته گوري او خبري كوي، بنگ وړ وگرځېدى او له سپين سري څخه يې پوښتنه وكړه چې مور تا ماته څه ويل او كه. . . بنگ لا خپله خبره نه وه خلاصه كړې چې سپين سري بڼه وكى او ورته ويې ويل مور دي سر وخوره هو تاته وايم ته چې غټه لنگوټه دي تړلې ده، تاته وايم و شرمېره ته هم ځان ته پښتون وايې غټه لنگوټه دي تړلې او كور كور گرځې اود ښځو څخه په غلا سوو پيسو ځان ته كالي كوي او بيا داسي په خيال هم گرځې، حبيب الله ماما چې د سپين سري په درد پوه سو نو لا وړ نژدې سو او په حال د پوهېدو هڅه يې وكړه، بيا يې ورته وويل چې موري پېښه څه ده چې داسي راته دردېږي؟ سپين سري داسي په غوصه وه چې ته به وايې چې همدا يې غل دي، د بنگ د خبري جواب يې په خبرو نه بلكي به تو كولو وركى مخامخ د حبيب الله ماما خواته ودرېده او پر مخ يې ناري وړ تو كړې، بنگ پوه سو چې كوم چا د سپين سري سره ناځواني كړېده، نو ځكه يې څه ونه ويل او بيا يې د هغې څخه پوښتنه وكړه چې موري ته راته ووايه چې څه پېښ سوې؟ زه خو په هيڅ نه يم خبر سپين سري حبيب الله ماما ته وويل چې ولي دي ځان ناگاره واچاوه زما پيسې دي جېب ته كړې او اوس پوښتنه هم كوي ما په څه خواريو او كېوتيو دا زر روپۍ زار مري پيدا كړي وې او هغه هم تا را څخه غلا كړې وشرمېره پخوا به ځوانانو د ښځو عزت كاوه خو اوس ځوانان د ښځو له جېبه پيسې غلا كوي او خپلو ځانو ته غټه لنگوټه رانيسي وشرمېره دا لنگوټه نه ده دا پورنى دى.

سپين سري ښځې چې خپله خبره ورته وكړه حبيب الله ماما سمدستي د هغه دوكان مخ ته ورغى چې هغه سپين سرې ښځه هلته ناسته وه، دوكاندار ته يې وويل چې وروره زه حبيب الله نومېرم او په برو دروازه كي مي كور دي زما يو زر روپۍ په كار دي كه در سره وي په پور يې راكړه، زه تر هغه وخته دلته ستا سره گرو كښېنم تر څو چې ستا زر روپۍ زما له كوره رارسېږي، دوكاندار چې د خپل دوكان په مخ كي د كندهار بنگ وليدى نو بېله ځنډه يې د خپل دخل څخه پيسې را وايستلې او يو څو پاته يې د خپل څنگ دوكاندار څخه واخيستلې او د حبيب الله ماما اړتيا يې پوره كړه، حبيب الله ماما د دوكاندار څخه پيسې واخيستې او هغه سپين سري ښځې ته يې وړ كړې او ورته ويې ويل چې دا دي موري خپلي پيسې دي واخله وې شمېره چې پوره دي او كه نه؟ خو موري بس زياتره دوې خبري واوړه اول خپل مال ټينگ ساته او دوهم هر ځوان غل مه بوله پښتانه هر وخت د خور پورنى وړ پر سر كوي خو كله نا كله يو ظالم هم پكښي پيدا كيږي.

بوډی. مور پیسې د حیرانتیا سره یو ځای وشمېرلې او وې ویل چې، خیر وویښې زویه اوس چې دي زما پیسې راکړې نور توبه وباسه دا غلامه کوه خلگ به بدواوي درته کوي چې هم به دي دنیا او هم به دي اخیرت خراب سي، بنگ چې سپین سري ته پیسې ورکړې او هغه یې رخصت کړه بیا بیرته هغه دوکان ته ورغی او دوو یارانو ته یې چې د همدې پینې په وخت کې را پیدا سول وویل چې حقداده وروره ته او زمري دواړه نن په ښار کې وگرځئ او شا او خوا ټولو بد سترگو ته وواياست چې د نن ورځې تر ماپښین لمانځه د مخه که د دې کونډې خور پیسې را و نه رسېدې نو بیا به هغه سړی گیله زما څه نه کوي بس زیاتره، هر څه چې بیا ور پښ سول گناه به یې پر خپله غاړه وي، زمريه وروره ته هم بس زیاتره د حقداد سره یو ځای وگرځه هغه ببر لکیان خو ځینې پېژنې هغو ته هم خبر ورکړه، ځی ولاړ سئ او زه بیرته تر لمانځه دمخه بس زیاتره دلته راځم او د همدې ورور په دوکان کې ناست یم، زموږ او ستاسې ښاني همدا دوکان دی.

د ماپښین د لمانځه وخت رانژدې سو او حبیب الله ماما هم د هغه دوکان په لوري راغی، کله چې راورسېدی اول یې و دوکاندار ته سلام وکړ او بیا یې پوښتنه وکړه چې دوکانداره وروره ته خو به خوا بدی سوی نه یې چې زه لږ څه وځنډېدم دوکاندار ورته وویل چې یا حبیب الله ماما زه یوازې دې ته خوشاله وم چې کله به ته راسې چې زما په دوکان کې لږ مجلس وکړو ما د خدایه دا غوښتل چې یوه ورځ ستا سره پر کراره کښېنو او مجلس وکړو، ما نن ورځ ډوډی هم ستا له پاره ماته (معطل) کړېده ښه سو چې راغلې بنگ د دوکاندار خبرې لنډې کړې او وې ویل چې خدای دي خیر درکړي زه پرېشانه وم بس زیاتره چې تا به څنگه خیال کاوه چې دا حبیب الله خو وړک سو دا دی زه راغلم رښتیا ستا په دوکان کې خو به چا زما پوښتنه نه وي کړې؟ خو یوازې یو نفر چې په ځان لږ څه تپت و دوه واړه راغی او ستا پوښتنه یې وکړه او وې ویل چې وروسته به بیا هم راسي.

دوکاندار او حبیب الله ماما لا د ډوډی په سمولو بوخت وو چې یو ځوان راغی او سلام یې واچاوه او د حبیب الله ماما سره یې ښه گرمه سترې مه سې وکړه دوکاندار ډوډی تیاره کړه او حبیب الله ماما پر دې نوي راغلي ځوان هم بغ وکړ چې راځه وروره څه چې تیار وي هغه د یار وي راځه چې ډوډی وخورو، مېلمه حبیب الله ماما ته وویل چې زه ډوډی نه خورم ستا سره مي لږ کار دی زه ځم.

بنگ ورته وویل چې راځه وروره کارونه به خدای خیر کړي، اول به ډوډی وخورو بیا به د کارونو غم کوو راځه.

مېلمه هم را ولاړ سو له دوکاندار او بنگ سره یې یو ځای ډوډی وخوره چې ډوډی خلاصه سوه حبیب الله ماما لمانځه ته ولاړ سو، راغلي مېلمه بیا وویل چې حبیب الله ماما زما ستا سره لږ کار و چې دمخه تر لمانځه باید ووايم، بنگ پوښتنه وکړه چې خدای دي خیر کې څه پېښگه ده چې تلوار دي دی ووايه چې زه څه خدمت کولای سم؟ مېلمه یې غوږ ته ځان نژدې کړ او پت یې ورته وویل چې حبیب الله ماما نن سهار مي یو غلط کار کړی او راغلی یم چې خپل عذر وغواړم بنگ چې په خبره پوه سو نو ورته وې ویل چې ښه هغه ته یې، ولي دي بس زیاتره دا د بېمانۍ



کار ته ملا تړلې ده ته نه شرمېږې چې د سپیتاني په ډوډۍ دي ځان چاغ کړی، دا غریب خلک خولې تویوي او یو څو پیسې پیدا کوي خو ته هغه پیسې په نامردۍ کې ځني غلا کوې ولي دا کار کوې؟ بنگ لا خبرې نه وې خلاصې کړې چې راغلي سړي په عذر شروع وکړه او په پرله پسې زاریو یې عذر وغوښت، دوکاندار چې دا حال ولیدی نو د حبیب الله ماما څخه یې د دې سړي د عذر منل وغوښتل، حبیب الله ماما وویل چې په یو ډول د ده غذر منم هغه دا چې دی توبه وباسي او بیا هیڅکله دې بې ننگه کار ته زړه ښه نه کړي، د همدې خبرې سره سم راغلی سړی په توبو سو او وې ویل چې زما توبه ده بیا به هیڅ وخت داسې بد کار ونه کړم، بنگ په پای کې ورته وویل چې څه ورك سه چې دا تور مخ دي بیا و نه وینم، سړی چې له دروازې وتی د خپله جبهه یې نه سوه روپۍ راوايستې او دوکاندار ته یې ورکړې او وې ویل چې سل روپۍ مې بایلي او نور دا دي سته که غواړې چې را یې وړم نو د خوارۍ غریبۍ تر پیدا کېدو راته وگورئ د خدای په امان.

مامد شاه خان چې د صوفي مادريم له خوا د پیل سوي کيسې لنډول غوښتل نو ږغ یې وکړ چې گورئ د حبیب الله ماما امر پر ټول ښار چلېږي هر څوک د بنگ عزت او مراعات کوي، د کندهار په ښار کې د بنگ امر لکه د فرقي د قومندان امر داسې چلېږي په دې وخت کې استاد مد انور د مامد شاه خان خبرې ته پيوند ورکړ او وې ویل ما خو تر اوسه د بنگ سره نه خبرې کړي او نه مې لیدلي دي خو دا چې په رښتیا د کندهار ښه ځوان دی او ټوله یې مني که زه هم د هغه امر واورم خامخا به یې منم او که مې په بل چا زور ورسېږي هغه به هم خامخا مجبور کړم چې د حبیب الله ماما امر ته غاړه کښېږدي، او که پوه سم چې غاړه نه ږدي نو خامخا به یې تر څټ نیسم او هغه ته به یې ورولم، مامد شاه خان د استاد مد انور خبره ونيوله او وې ویل چې هو هغه کیسه چې ما غوښتل تاسې ته یې وکړم را په یاد سوه راځئ چې اوس د ماښام لمونځ وکړو او بیا به سبا ان شالله دا کیسه درته وکړم.

د سبا ورځې ماڅگيگر ته د ځوانانو زیاته تلوسه وه د ورځې کارونه یې په دې نیت چې نن ماڅگيگر د مامد شاه خان څخه د حبیب الله ماما نوې کیسه اورې ټول په ډگير شوق او خوند سره خلاص کړل او ماڅگيگر بیا د دنگانو پیتاوي ته را ټول سول د دنگانو پر پیتاوي د یو شمېر ځوانانو شالۍ هم غوړېدلې پرتې وې، ټولو ځوانانو د مامد شاه خان د راتلو لاره څارله، یو وخت د برنډو پر سر الله داد نورو ځوانانو ته ږغ کړ چې هغه دی مامد شاه خان راغی په دې ږغ ټولو ځوانانو خپل نیمگړي کارونه ژر ژر پوره کړل او د مامد شاه خان تر رارسېدو یې ځانونه له کاره بېغمه کړل، کله چې هغه راورسېدی ټولو په یوه ږغ وویل چې خانه نن به هغه کیسه نه هېر وې هغه چې پرون دي وعده کړې وه، خان هم تر سلام او حال و احوال اخیستلو وروسته وویل چې هو نن به هغه کیسه کوم ما هم خپله وعده نه ده هېره کړې، خو نن پر دنگ د چا ورجي دي چې د شنو چاپو تاوان هم ور دغاړي سي په دې وخت کې د صمد جان ورور وویل چې د چاي غم مه خورئ ما تیاره چای جوشه پر اور ایښې ده تاسې خپل بانډار تودکی زه چای راوړم، مامد شاه خان چې دا بهانه هم ورکه ولیدله نو د صوفي مادريم څنگ ته نژدې یې خپل پتو غبرگ واچاوه او دمجلس لپاره یې ځان تیار کړ اول یې ځوانان د هغو د کارونو په خاطر وستایل چې خیر یوسئ چې کارونه مو خلاص کړيدي

که نه بيا مشران خوا بد وي او وايي به چي د کار درك مو نسته او د ښه ځوانۍ خبري خو هر يو په قاف او لام کوي، دا دی زه نن هغه کيسه کوم چي ما په کندهار کي د غونډ مشر صيب په کور کي اورېدلې ده.

يوه ورځ زه د غونډ مشر صيب کورته تللی وم او هلته مي يو کندهاری وليدی چي په پخوا وختونو کي يې ډېري سختي ليدلي وې، د وهلو او ټکولو څخه بيا تر محبس او کوټه قلفۍ پوری د ښه ستر خانه بيا تر اوږدو مسافريو پوري د ملکي کارونو څخه بيا تر خواريو او مزدوريو پوري ټولي خانې تيري کړي وې، ويل چي يو وخت د سرپوزې د کلي نماينده و کور او دوکانونه يې درلودل يو وخت بيا د حکومت توري سو، بيا زندان ته تللی او له زندانه تر تښتېدو وروسته بيا د خپل کلي کور او بيا وروسته د کندهار د ښو ځوانانو سره په بانډارونو کي شپې او ورځې تيري کړيدي، خير نو د دې سړي سره مي د غونډ مشر صيب په کور کي شناخت وسو هغه ډېر خوږ ژبی سړی و، زه پوه نه سوم چي د غونډ مشر صيب او هغه ملگر توب څنگه پيدا سوی و، خو غونډ مشر صيب هغه ته په ډېره درنه سترگه کتل هره د جمعې شپه به هغه د غونډ مشر صيب کورته راتلی او په هغه شپه به غونډ مشر صيب هم د شپې تر ډېره وخته مجلس کاوه.

يوه شپه يار ماد خان اکا (يار محمد خان) د روژې تر پېشلمي پوري داسي خوږ مجلس وکړ چي ټوله حيران پاته وو چي څنگه پېشلمي سو، يار محمد خان اکا د کندهار د بلوا خبري کولې هغه بلوا چي د کندهار ښار سپنما په کښي وسوځېده دوکانونه چور سول، گاډيو او حکومتي موټرو ته اور واچول سو، او په کندهار کي زياتي خرابۍ وسوې نور يې څه کوې د حکومت او رعيت تر منځ تياره جگړه وه، يار ماد خان اکا دا کيسه داسي کوله ته به وايې چي همدا اوس هغه اړو دوږ روان دی، د کيسې په يوه برخه کي د حبيب الله ماما خبره هم راياده سوه او ويل يې چي د کندهار د بلوا څه څو ورځې وروسته د کندهار امنیې قومندان د کندهار ځيني نامتو مشران لکه قدوس خان بارکزی صالح محمد خان پوپلزی او د کندهار سر زوره خلگ ونيول او بنديان يې کړل، خو د خان محمد خان په مشوره د ټولو مشرانو څخه بخښنه وغوښتل سوه او په دې ډول يې د بيا بغاوت د نه کولو ضمانت هم واخيستی او د کندهار ښار ټول مشران يې له بندي خانې څه ازاد کړل، خو په دې جمله کي يوازي حبيب الله ماما د نورو بنديانو څخه بيل سو او د سر مامور په امر د بنديخانې په يوه بله برخه کي پټ وساتل سو، نور ټول مشران او قومي سپين ږيري خپلو کورونو ته ورسېدل خو د حبيب الله ماما درك ورك سو د بنگ انډيوالان د نن او سبا به انتظار ناست وو خو حبيب الله ماما پسي ورك سو.

وايي چي په سر ماموريت کي د څلورو ورځو کوټه قلفيو وروسته دکندهار دسر مامور په امر د هغه و شعبي ته وروستل سو، په دې وخت کي دکندهار د امنیې قومانداني او سرماموريت دواړه د يوه نفر په لاس کي وه چي په ظلم او زور يې په ډيرو خلگو کندهار خوشي کړی او يا يې د مات ږغ په کړی چي بيا د شرمه ښار ته نه دی راوتلی، زمان جان غېږ باز يې په پښو شل کی، په لالو ماما يې تر لښتو لاندي د مات ږغ وکی چي مجبوره سو کندهار خوشي کي، د بریت رحيم بریتونه يې په چور وشکول هغه هم د خپلو شونډو د بدرنگۍ په وجه د خپل کور بندي سو، او

ډير نور ځوانان يې هم ژر مخي کړي وو او دا ځل د کندهار بنگ په لاس ورغلی وایي چي د څو ورځو کوټه قلفيو وروسته د سر مامور په امر حبيب الله ماما د هغه دفتر ته ور وستل سو کله چي حبيب الله ماما دفتر ته ننوت سمدستي اکبر خان سر مامور ږغ پر وکړ چي ته دکندهار لچک ما پر اسمان غوښتې ته خدای پر مخکه په لاس را کړې، ستا مي اورېدلي وه چي ځانته يو څه وایي زه خو دي اوس وينم لکه مورک په کالو کي پټ يې، اوس به دې لکه چرگ پرو بال وباسم او چيغې به دي په برو دروازه کي سماوار چيان کانه کي، په دې وخت کي حبيب الله ماما د دفتر د دروازې خواته حرکت وکړ چي اکبر خان بيا ور ږغ کړه چي چيري ځغلي تا خو تر وخت دمخه ځان خراب کړ حبيب الله ماما بيا هم دروازې ته نژدې سو او په ډېره چالاکي يې د دفتر دروازه د دننه د خوا وتړله او بيا يې اکبر خان ته وويل چي گوره بس زياتره زما په مردې کي خو کندهار شک نه لري ته چي شک لري تاته يې بايد وښيم چي زه نر يم که ښځه، بيا يې لکه قهرېدلی زمري د اکبر خان د ميز پر خوا ور ټوپ کړه او تر څو چي اکبر خان ځان پيدا کاوه حبيب الله ماما بيا د ميز پر سر ورته ولاړ و او د اکبر خان په ستوني کي يې منگلي ښخي کړي وې، اکبر خان چي په خپل عمر د داسي صحنې سره نه و مخامخ سوی حيران پاته و چي دا څه پېښ دي، اکبر خان چي د حبيب الله ماما ځواب ته منتظر و د حملې اميد يې هيڅ نه کاوه، نو ځکه يې دځان د دفاع واک هم له لاسه ووت، خو هغه هم غښتلی افسر و اول يې د ميز شاته ځای خالي کړ او بيا يې د حبيب الله ماما سره د مقابلې تر څنگ د دروازې د خلاصولو هڅه وکړه، کله چي دروازه خلاصه سوه نو د دفتر حاضر باش په يوه ساه راغی او حبيب الله ماما يې د شا له خوا په غېږ کي ټينگ ونيو او د حاضر باش سره نور عسکر هم ملگري سول او حبيب الله ماما يې ځنځير پېچ او د اکبر خان په امر يې بيرته کوټه قلفی ته بوتی او ورته وې ويل چي هر وخت ما وغوښت بيا يې را حاضر کړئ.

د دفتر حاضر باش او نورو محافظينو هم د خپل امر په امر حبيب الله بيا د کوټه قلفي په لور روان کړ په دې ټيل ما ټيل کي حبيب الله ماما د اکبر خان په خوا مخ وارا وه او وې ويل چي گوره نا ځوانه بيا د بل کندهاري په مخ کي د نر او ښځي خبره ونه کړې، زما خو لاس در و نه رسېدی که د بل چا په مخ کي داسي خبره درڅه را ووزي بيا به تر ياسينه ونه رسېږي، زما خبره دي ستا په ياد وي هير يې نه کړي بس زياتره، نور دي چي څه په وسه وي هغه وکړه.

حبيب الله ماما درې هفتې (اونۍ) پرله پسې په کوټه قلفي کي تيري کړې په يوه کوچنۍ کوټه کي چي لمر يې نه درلود او يوازي يې په ناستي د بيدېدو ځای درلودی، فقط يو سهار او بل سهار به يې د اودس تازه کولو لپاره دباندې را وتلو ته پرېښودی هغه چي به د ورځي په سهار اودس تازه کړ بيا به يې تر ماخستن پوري په هغه اوداسه لمونځ کاوه، حبيب الله ماما بېله دې چي کوم شکايت وکړي په خورا مردۍ يې شپې ورځي تېر ولې.

وايي چي درې هفتې تيري سوې خو حبيب الله ماما را مالوم نه سو د برو دروازې ځوانانو هره ورځ د يو او بل څخه پوښتنه کوله چي که څوک د حبيب الله ماما حال او احوال ولري، ورځي زياتي تيري سوي خو د حبيب الله ماما خبر

معلوم نه سو چي په پاي کي د برو دروازې يو څو تنو ځوانانو دي خوا او ها خوا پوښتني گروپرني وکړې او په دې جريان کي درې هفتې تيري سوې، درېيمه هفته ښکاپر دروازې ته د حبيب الله ماما انډيوالان ورغلل او د لطيف جان چي بيا وروسته د (حاجي لطيف په نوم مشهور سو) سره يې د حبيب الله ماما د درو هفتو د يو مخ غيښدو خبره وکړه لطيف جان په دې خبره اگاه و چي بنگ حبيب الله د دولت کسانو د کندهار د يو شمېر نورو مشرانو سره يو ځای نيولی و، خو کله چي د وطن نور مشران خوشي سول د هغه په خيال نو بنگ هم خوشي سوې دی، خو داسي نه وه سوې خان ماد خان د وطن نور مشران خوشي کړي خو د حبيب الله ماما په حال څوک نه دي خبر سوې چي هغه ته څه پېښ سویدی.

لطيف جان چي له حاله خبر سو نو بېله ځنگنده يې خپله سدری پر اوږو کړه او د بنگ انډيوالانو ته يې وويل چي يارانو تاسي ولاړ سئ زه نن تاسي ته د بنگ د حال او احوال خبر برو دروازې ته راوړم زه ولاړم د خدای په امان.

د بنگ ياران د برو دروازې پر خوا ولاړل او په خورا بې صبری سره يې د لطيف جان لاره څارله، د ماڅيگر د لمانځه وخت و چي د برو دروازې په چوک کي د بنگ يارانو لطيف جان وليدی او يو تن په ځعاسته د لطيف جان خواته راغی او هغه ته يې د بنگ د يارانو د ناستي ځای ور وښودی، لطيف جان هم هغه سماوار ته راغی اود حبيب الله ماما انډيوالانو ته يې د خپل کار جريان ووايه، او هغه يې خبر کړل چي بنگ د سر مامور په خاص امر کوټه قلفه دی، او دا يې هم ورته وويل چي تاسي غم مه کوئ زه يې سبا ته غم خورم يا به را خلاص سي او يا به زه هم هلته ورسره کښېنم .

د بنگ انډيوالان له يوې خوا بېغمه سول چي د هغه درک معلوم سو خو له بلې خوا يې انډينې نوري هم زياتي سوې چي حبيب الله ماما يوه ډېر ظالم قومندان ته په لاس ورغلی دی، خو خير دي وي که يوه لاره پيدا سي چي را خلاص سي او بيا د يارانو مجلس په رنگين او خوندور سي.

وايي چي لطيف جان د کور پر خوا ولاړی او د حبيب الله ماما ياران په سما وار کي د چورتونو ټالو واخيستل، په دې وخت کي د مرجې صمد کاکو پر نورو يارانو ږغ وکړ او وې ويل چي يارانو لار په مزله لنډيږي د کندهار بنگ په سر ماموريت کي پروت دی او موږ لکه د ډيلي سوالگر چورتونه وهو په دې چورتونو دا لار نه لنډيږي، په دې وخت کي د منارې فيض الله وويل چي کاکو رښتيا وايي څه بندوبست دي په خيال راغی چي پر ورځو به، صمد کاکو بيا وويل چي زه خو وایم چي دا سر ماموريت خو دونه ليري نه دی راغی چي ورسو که پوليسو زموږ بنگ خوشي کړ خو ښه خبره ده او که نه بيا به نو د زوره کار واخلو او نا چاره يو چي مابس (محبس) به ماتوو، بيا که حکومت موږ وژلو او که يې بنديانولو هغه به بيا هغه وخت سره گورو، څنگه يارانو بله خبره هم سته او که نه؟ په دې وخت کي معلم راز مامد (راز محمد) وويل چي وايي چي وخت لکه سره زر زما په خيال دا اوس ښه وخت دی چي سرماموريت ته ورسو اول به د سر مامور عذر وکو او په دې وخت کي ور تلل به د هغو غرور پر ځای کي او په دې ترتيب به زموږ کار هم

نتیجه ورکړي، خو که یې ونه منل بیا به موږ خپل کار وکړو او بیا به مو نور کندهاریان نه ملامتوي چې پرون هغه پېښه وه او نن بیا تاسې دا را پېښگه کړه، او بله خبره هم دا ده چې دا اوس چې موږ او تاسې ور ورسېږو تر هغو به ماښام وي که کش او کوك جوړ سو نو بیا به نورو خلکو ته تکلیف نه وي یوازې موږ او سر ماموریت به سره کښېوزو، د معلم راز مامد خبرې لا نه وې خلاصې سوي چې صمد کاکو ږغ وکړ چې ښه خبره ده نو یا الله او بسم الله.

په سماوار کې ناست کسان ځوانان ټول را ولاړ سول په دې وخت کې غوڅو کاکړ وویل چې یارانو وایې چې د پېښې په غېږ ورځې نو تهیه به د زمري نیسې څوک چې وسله لري نو را وادې خلي چې هر چا چې څه درلوده هغه یې له ځانه سره را واخیستله او ټول دوه دوه سول او د یو بل تر شاه پرله پسې روان سول، وایې چې غوڅو کاکړ د ځوانانو د سر دوو نفرو ته ور چټک سو او هغه یې ودرول او ورته ویې ویل چې گورئ یارانو دې خبرې ته باید په یوه خوله سو هغه دا چې که یې خبره ومنله خو ښه کار دی د خپل یار سره به یو ځای برو دروزاې ته راځو او که خبره غږ که سوه نو داسې نه سي چې ټول پر یوه عسکر را واچوو او بیا نور عسکر راسې موږ لکه د ماښامین چگرگان یو تر پښې ونیسي او د حبیب الله ماما سره مو پښه په پښه کې، بیا به مو نو د خامې نارې تر ښار او کلي خپرې سي او د کلي کشر او مشر به راباندي خاندي او وایې به چې دا گوره بنگ خو یې راخلاص نه کی چې نه کی، لایې نور هم بار ور دروند کی په دې وخت کې وروسته پاته یاران هم دوه دوه را ورسېدل او ودرېدل نو د پیر پایمال عزیز جان و غوڅو کاکړ ته وویل چې وایه غوڅو یاره د پای خبره دي وکه، غوڅو بیا خبره واخیسته او وې ویل چې زه وایم که خبره ونه منل سوه نو هر یو دي خپل ځان د یوه عسکر خواته نژدې کې او چې معلم یار د یا الله ږغ وکړي بیا نو هر څوک پوه سه او د هغه عسکر انډیوال ټولو وویل چې ښه خبره ده هو معلم راز مامد ږغ وکی چې گورئ یارانو هر یو دي د ځان سیال عسکر وگوري او هغه ته دي ودرېږي، د بنگ یاران بیا دوه دوه سول او د محبس پر خوا یې حرکت وکړ.

د ماڅیگر او ماښام تر منځ وخت و چې د بنگ یاران سرماموریت ته ورسېدل او هلته ولاړ پیردار ته معلم ور نژدې سو او پوښتنه یې وکړه چې وروره نوکریوال څوک دی؟ عسکر وویل چې قومندان اعاشه نن نوکریوال دی. معلم بیا پوښتنه وکړه چې د نوکریوالې دفتر چیرې دی؟ عسکر جواب ورکړ چې خیر دی د نوکریوالې له فتر سره مو څه کار دي؟ معلم ورته وویل چې موږ د بنگ یاران یو د نوکریوال صاحب سره گورو، عسکر وویل چې تاسې دلته ودرېږئ زه به ورسم چې نوکریوال صاحب تاسې غواړي او که یا هو زه هغه ته څه ووایم چې څوک راغلي دي؟ د یارانو څخه یوه ږغ کړ ورته ووايه چې دسرپوزې جبار خان او دبنگ نور یاران دي، وایې چې عسکر ولاړی او نوکریوال ته یې دا خبر ورساوه، نوکریوال چې حسن خان نومېدی ژر یې عمومي قومندان اکبر خان ته تېلفوني خبر ورکړ او د هغه څخه یې هدایت وغوښتی چې څه وکړي اکبر خان چې د کندهار د ځوانانو په راتگ خبر سو نو یې ورته وویل چې ټوله راغلي خلگ وساته او ورته ووايه چې زه اوس خبرو ته راځم.

عسکر همدا خبره همداسې راغلو ځوانانو ته وکړه چې نوکریوال صاحب د امنیې قومندان سره خبرې وکړې او هغه وویل چې زه اوس راځم تاسې ولاړ سئ په انتظار خانه کې کښېنئ، غوڅو کاکړ یارانو ته مخ واپراوه او وې ویل چې،

يارانو معلم او جبار خان دي ولاړ سي نور ياران به دلې ته شا او خوا گرځو تر څو چي خبره ښکاره کيږي، ټولو خوښه کړه او دوه تنه انتظار خانې ته ولاړل او نور د سر ماموريت پر شا او خوا منتظر ولاړ وو، د يوه نيم ساعت وروسته د قومندان مگوټر راغی او سر ماموريت ته ننوت، ياران بيرته راټول او دوه دوه سر ماموريت ته ننوتل او له وعدې سره برابر هر يوه خپل ځاي پيدا کړ، په دې وخت کي اکبر خان د معلم راز ماد سره خبري کولې چي له دفتر څخه د خدا اواز راووت نورو يارانو داسي خيال وکړ چي خبره حل سوه نو هغو هم د يو او بل سره لاس ورکړ او د بري په ډول يې يو او بل ته وخنډل. يو گړی وروسته د قومندان له دفتره معلم او جبار خان راووتل او پر صمد کا کو يې ښځه وکړ چي کا کو ته راسه مور ته خو يې يوه بنده واچول ستا خيال څه دی، ياران راټول سول او خبري ته يې غوږ ونيوی معلم کيسه وکړه چي اکبر خان وايي چي بنگ زما په لاس راغلی دی زه يې په يوه شرط پرېږدم چي هغه له دوو شيانو توبه وباسي يوه دا چي پر خپل سر چاته جزا ور نه کړي او بل دا چي نور دي ځان ته بنگ نه وايي، او قومندان وايي چي که دا خبره ونه مني نو اول خو به يې زه تر وهلو لاندي مات کړم او بيا به يې لکه خيرو او ملا غفار په يوه تهمت و څړوم، غوښو وويل چي زه خو وایم يارانو دا يوه خبره هم بگنگ ته د منلو نه ده معلم دي دا ځل بيا ورسې او ورته ودي وايي چي که يې خوشي کوې خو ښه او که يې نه منل نو بيا دي جبار خان يو دروند ټوخ وکي بيا نو هغه حال او هغه جال.

معلم راز ماد او جبار بيا دفتر ته ننوتل او تر سلام وروسته معلم قومندان وويل چي قومندان صاحب دا دی مور بيرته د يوې مشورې دپاره راغلو، ته خو د پاچا قومندان يې نن دلته او سبا هلته خو مور د همدې ښار او کلي خلگ يو يا به مرو او يا به اوسو مور د باندي د يارانو سره ستا خبره وکړه خو ټولو ته دا خبره نا شونې ښکاره سوه، اول خو بنگ زموږ د ښار د غيرت او مېړانې تاج دی او بل هغه ته خلگ بنگ وايي اوس که څوک هغه ته ووايي چي ته ځان ته بنگ مه وایه هغه يې نه مني بيا چي خبره زور ته سي خو بيخي يې نه مني، نو مور فيصله وکړه چي د بنگ دپاره چي هره جزا تا په زړه کي نېولې ده هغه جزا ماته راکړه خو هغه خوشي کړه، اکبر خان چي د بنگ خبرو سودايي کړی و د معلم راز ماد خبرو بيخي په غضب کړ او بيا يې جبار خان ته مخ واراوه چي ښه جبار خانه ته څه وايې، معلم او بنگ خو زما سره پاته سول زه به د دوی سره جوړ سم، جبار خان په دې وخت کي معلم ته ځان نژدې کي او په غوږ کي يې ورته وويل چي معلمه زويه چالاکي به نه کوې چي زه يم نو تاته صبر دی، او بيا يې وويل چي قومندان صاحب زموږ د يارانو په منځ کي خو ټول ياران داسي پرله پسې خبري نه سي کولاي لکه معلم چي يې کوي، دا چي معلم وويل هغه د يارانو فيصله ده نو تاسي خپل عسکر ته وواياست چي بنگ ته اجازه ورکړي چي خپل کورته ولاړ سي، تر هغه وروسته به معلم زموږ يارانو ته زيری ور کړي هغوی به هم خپلو کورو ته ولاړ سي زه ستا هري جزا ته حاضر او آماده کښينم، نو اول کار ستاسو دی دوهم اجرات زموږ.

قومندان چي دا دواړه تر خپل حد تېر وگڼل نو يې ورته وويل چي ښه نو تاسي دواړه غواړئ د هغه پر ځای جزا ووينئ نو تاسي دواړه سر له اوسه زما بنديان ياست اول به زه تاسي ته وښيم چي د بل پر ځای جزا غوښتل څه مانا لري بيا

به د هغه سره گورم، جبار خان ورته وويل چي نه قومندان صاحب مور دواړه نه يو زموږ يارانو يوازي زما فيصله کړې ده معلم نه دی، ته بنگ خوشي که زه دلته يم په عين حال کي يې و معلم ته وکتل او په کراره يې ورته وويل چي که په خبره پوهېږې نوهمدا ده څه ولاړ سه او يارانو ته ووايه چي زما او قومندان صاحب تر منځ فيصله وسوه هغه بنگ خوشي کوي او زه يوه دوي ورځي په ضمانت ناست يم خو گوره چي دا خبره بل ځای او يا د نورو يارانو سره وه نه کړې که ما واورېدل نو دا به ستا لويه نامردي وي، څه ورسه او يارانو ته ووايه چي خبره حل سوه، معلم لا خبري نه وې شروع کړي چي قومندان ور بځ کړه او ورته وې ويل چي ورسه يارانو ته دي چي هر څه وايې ووايه خو ته به نه تښتې زه چي ستاسي ياغي بنکي ونه باسم نه مو پرېږدم.

## بنگ حبيب الله (دوهمه برخه)

د جبار خان په وينا معلم له دفتره راووت او يارانو ته يې وويل چې يارانو خبره خلاصه سول، زه او جبار خان دلته يو، تاسي ولاړ سئ قومندان صاحب وويل چې زه حبيب الله ماما خوشي کوم ماته جبار خان وويل چې تاسي ته خبر در کړم چې تاسي ولاړ سئ، بيا صمد کاکو وويل چې بنگ به نو کله راخلاص کي؟ معلم چې د روان حال بيان نه سو کولای نو يې ځان ناگمانه واچاوه او ويې ويل چې گورئ يارانو دا چې هغه څه وخت خلاصېږي څه يې کوئ اوس زه او جبار خان دواړه د ضامن په رقم ناست يو قومندان وويل چې بنگ خوشي کوي اوس تاسي ولاړ سئ بيا به موږ خبر دروړو چې خبره څنگه سوه اوس تاسي ولاړ سئ. د بنگ نور ياران د معلم او جبار خان په خبره د سر ماموريت څخه ولاړل او جبار او معلم راز ماد دواړه د قومندان په دفتر کي پاته سول.

قومندان چې له يوې خوا پر بنگ په غضب و له بلې خوا د بنگ له داسي انډيوالانو سره مخ سو چې هر يوه يې تر بل تيري کوي قومندان هم د دفتر نوکريوال ته امر وکړ چې شکور چپه دست راولي، شکور چپه دست راغی او هغه پوهېدی چې په دې وخت کي يې قومندان د څه دپاره غواړي، نو د خپل راتگ سره يو ځاي يې يو بار د انارو لښتي له ځانه سره راوړې او حاضرگر سو، قومندان امر وکړ چې شکوره بچو، دوی ضرب خانې ته که، هر وخت چې په ژړا يې ستا زړه وسوځېدی بيا نو ما په خبر کړه، تر هغه يې ډبوه چې کالي يې لاندې او ژړ سي.

شکور چپه دست هم دا څو هفتې وهل نه وه کړي نو اول خو منتظر و چې پر بنگ به زړه خالي کي، خو تر بنگ دمخه د هغه د يارانو سره مخ سو اول يې جبار خان او معلم سره بېل کړل يو يې يوې کوټې ته او بل يې بلې کوټې ته بوتلی او هلته يې د دواړو سدری او لنگوټې ځني خلاصي کړلې او په يوه يوه جوړه نازکو کالو سره يې په نوبت کړل، اول يې راز مامد معلم د وهلو هغه مخصوص دهلبز ته را وست چې هلته قومندان او نوکريوال دواړو خپلې چوکۍ ايښي وې، کله چې معلم يې راوست نو قومندان و معلم ته وويل چې دا اوس لا سر، وخت دی کولای سې چې خپله خبره واخلي او ځان له وهلو څخه بېغمه کړې او که مي يو ځل د عسکر لاس درباندي پورته سو بيا دي په توبه هم نه پرېږدم، معلم په ډېري ارامۍ سره جواب ورکړ چې، قومندان صاحب زه پر خپله وعده ولاړ يم خو ته هم بايد پر خپله وعده ودرېږې، او يو بل خواهش مي دا دی چې جبار خان په عمر پوخ سپری دی زه غواړم چې د بنگ او جبار خان د دواړو جزا گاني ماته راکړې. قومندان چې معلم لا تېز وليدی نو يې و شکور چپه دست ته امر وکړ چې شکوره بچو، را چپه يې کړه او داسي غر غړې په وکړه چې د کندهار لوی او کوچني يې ټوله واورې.

معلم د قومندان د امر سره سم دوو عسکرو د شا پر تخته پر بېست او پښې يې په رسۍ ور وتړلې او وهل شروع سول د انار غبرگي لښتي په توبت د دوو خواو پر پښوو داسي په شړق لگېدلې ته به وايې چې پر خټو مښلي، قومندان په دې انتظار دی چې اوس به د معلم ږغ پورته سي، او اوس به يې ږغ پورته سي، خو لښتي يو په بل پسي ماتېدلې ولي د معلم ږغ نسته، ښه ډير وخت وروسته نوکريوال ولاړ سو او د شکور چپه دست خواته ورغی او پوښتنه يې ځني



وکره چي هلکه تاسي دا معلم وهی خو د هغه رغ نسته تاسي یې وگورئ هغه به بېسده وي خو پخوا تر دې چي شکور جواب ورکړي معلم رغ پر وکر چي نوکریوال صاحب ستا په دې څلورویشت ساعته نوکري کي خو نه بېسده کېږم ته بېغمه خپلي شنې او توري چښه، نوکریوال د قومندان خواته وکتل چي گویا چي نوې خبره یې اورېدلې ده خو قومندان ورته وویل چي راځه نوکریوال صاحب تا یې ډیر وختي احوال واخیستی دا خو کندهاریان دي عادي ځوانان یې لا په دومره وهلو رغ نه کوي دا خو لا ځان ته یو څه وایې راځه کښېنه که دي سطرنج ته زړه کېږي نو را وایې خله، خو راز ماد دي په دې خبره پوه وي چي نن د هغه ژړا په ټول کندهار وانه ورم نیې پرېږدم.

نوکریول چي د اول ځل له پاره د داسي حالت سره مخامخ سوي و، نو یې دا ښه وگڼل چي په سطرنج ځان اخته کړي نو یې د نوکریوال له دفتر څخه د سطرنج تخته را واخیسته او د قومندان مخ ته یې کښېښوله، قومندان هم یو کوچگنی میز را کش کړ او د سطرنج بازي یې د نوکریوال سره پیل کړه، د نوکریوال د تلوار خلاف د قومندان له خوا بازي دېره په کراری سره روانه ده، یو وخت چي قومندان نوکریوال ته د کشت رغ وکړ نو نوکریوال بېله دې چي بازي اوږده کړي وې ویل چي زه مات یم، قومندان وویل چي هو زما سره څوک بازي نه سي کولای ما ډېر مات کړي دي، په دې وخت کي شکور چپه دست را نژدې سو او وې ویل چي نوکریوال صاحب ته خو باید مات ومنې د قومندان صاحب سره چي څوک مخ سوي حتماً مات سوي دي، وایې چي قومندان د خپل عسکر خبره نیمه کړه او وې ویل چي ته خبري مه کوه ته ورسه وگوره چي هغه بل هم مات دی که نه او کالي یې هم وگوره چي لاندې او ژړ دي که نه، عسکر د معلم پر خوا روان سو هلته چي دوه نور عسکر هغه تر لښتو لاندې نیولی و، خو د عسکره سره یو ځای نوکریوال هم ور ولاړ سو کله چي معلم ته ور نژدې سو نو نوکریوال تر عسکر دمخه رغ وکړ چي قومندان صاحب د سپري خو د ماتي رغ نه سته چي نه سته خو کالي یې هم ژړ نه بلکي په وینو سره دي، زه خو وایم قومندان صاحب دا سپری خوشي که، نور یې مه وهه چي تر اوسه یې ستا په خوښه څه ونه ویل له دې وروسته هم خیال نه کوم چي ستا په خوښه دي خبري وکړي، او بله دا چي زه خو نه پوهېږم چي گناه یې څه ده، دوی خو په خپله راغلي وو مور خو په کومه گناه نه دي نیولي، که هغه بل سپري کومه گناه ولري خو هغه ته باید جزا ورکول سي، معلم چي دا خبري واورېدې نو یې د خپلي لنگوتې شمله له خپله مخه لیري کړه او تر هم هاغه وهلو لاندې یې پر نوکریوال رغ وکړ، او وې ویل چي نوکریوال صاحب ته زموږ په کار کار مه لره ما د قومندان صاحب سره وعده کړې زه هغه وعده پر ځای کوم، که ته زموږ په منځ کي خبره تا او بالا کې نو به بیا زموږ تر منځ د پښتنو وعده ماته سي زه خو به یې هېڅ وخت ماته نه کړم خو بېره مي له دې ده چي قومندان صاحب ته به بانه پیدا سي او تله به تېره کي او خپله وعده به پرېږدي، نو زه غواړم چي ته زموږ په منځ کي څه ونه وایې پرېږده چي مور خپلي وعدې پر ځای کو، په دې وخت کي شکور چپه دست د قومندان غور ته ځان نژدې کړ او ورته وې ویل چي قومندان صاحب یو خو دا نوکریوال چندان زړه نه لري او بله خبره خو دا ده چي مور اوس یو ناحقه سپری را چپه کړی دی، معلم به پرېږدو سبا به د دوي مشر بنگ ته خپل زور وښیو، که مو په هغه رغ وکړ نو د هغه ټوله ډله گویا ماته ده، قومندان چي د

شکور په ستریا پوه سو نو یې وویل چې هلکانو بس دی نور یې مه وهی بیا به سبا ته سره گورو اوس یې پر پښو اوبه واچوی چې ویني یې ودرېږي، قومندان ولاړی او معلم یې کوتي ته یووړی.

سبا ورځ قومندان تر خپل وخت دمخه وظیفې ته راغی او په سهار وختي یې نوکریوال رخصت کړ او د قومندانۍ چاري یې خپله واخیستې، اول یې د قومندانۍ شا او خوا وکتل چې کومه بده ورانه نه وي پېښه سوې، بیا یې خپل حاضر باش ته امر وکړ چې اول هغه دوه تنه خوشي کړي او حبیب الله راوړي او شکور ته هم وواياست چې د خپلو انډیوالانو سره یو ځای راسي، قومندان چې کله خپل دفتر ته ورسېدی ورسره سم یې امرونه هم اجرا سوې وو، د یوې خوا حبیب الله ماما راوستل سو او له بلې خوا شکور او د هغه په لښتو بار انډیوالان دفتر ته یو ځای سره ورسېدل، حاضر باش اول شکور او د هغه انډیوالان دفتر ته پرېښودل او بیا یې حبیب الله ماما دفتر ته راوست، قومندان چې لا پخوا حبیب الله ماما ته درد من و، نو ځان یې پوه نه کړ چې گویا راغلی سړی یې ونه پېژندی په لوړ اواز یې پوښتنه وکړه چې نوم دي و وایه څوک او څه عرض لرې؟ حاضر باش یې ژر جواب ورکړ چې قومندان صاحب دا هغه حبیب الله دی چې تاسي وغوښتی قومندان په غضبي خندا وویل چې تا ته نه وایم دې بل ټگمار ته وایم، ووايه چې نوم دي څه دی؟ حبیب الله ماما په ډېره کراري سره وویل چې زه بنگ یم بس زیاتره د کندهار بنگ، قومندان ته دا خبره تیلو ته اور اچول سوه او مخ یې داسي سور سو چې ته به وایې چې سور رنگ دي پر اچولی دی، په غضب د خپلي چوکۍ څخه را والاړ سو او حاضر باش ته یې امر وکړ او وې ویل چې دا سپین سترگی تر لښتو لاندې واچوی تر هغو یې ووهی چې د خپل نوم سره یو ځای یې د خپل پلار او مور نومونه هم له یاده ووزي، حاضر باش هم له امر سره سم حبیب الله ماما د وهلو مخصوصي کوتي ته بوت او د حبیب الله ماما سره یو ځای شکور چپه دست هم د خپلو انډیوالانو سره را ورسېدی، شکور چې د حبیب الله ماما حاضر جوابي واورېده نو ډېر یې تلوار سو چې د حبیب الله ماما د ماتي خبر خپل قومندان ته ورسوي او حبیب الله ماما یې د دواړو خواوو داسي تر لښتو لاندې واچاوه لکه خپل مدعي، له دوو خواوو دوه تنه عسکر ولاړ دي او شکور چپه دست له یوې او بلې خوا پر راگرځي او کله یې پر یوې خوا او کله یې پر بلې خوا په لغتو وهي داسي لته پېر یې پر حبیب الله ماما جوړ کړ چې خدای دي یې پر هیچا نه راجوړ وي خیر خو د وهلو شوق او شروق داسي تود و چې عسکرو او حاضر باش ټولو داسي گڼل چې اوس به حبیب الله ماما ږغ وکړي چې بس دی او س به ږغ وکړي خو په دې وهلو او ډبولو کي عسکر دواړه داسي سترې سول چې نور یې نفس په اوږو شړی او په لاسونو کي یې هغه زور نه و چې په اول کي یې درلود، شکور چې دا حالت ولیدی نو یې ژر په خپله لښتو ته حمله کړه او په وهلو یې شروع وکړه، شکور چې یوه نوې غېږ لښتي خپل ځان ته نژدې کښېښوولې نو یې پر حبیب الله ماما ږغ وکړ چې بچو اوس دي ځان ټینگ کړه هر چا چې اکبر خان ته د ماتي ږغ کړی هغو زما د لښتو په زور کړی دی، اوس نو ځان ټینگ کړه، حبیب الله ماما د خپل مخه خپله شمله پورته کړه او ورته وې ویل چې شکور ماما که دي زما د ماتي ږغ واورېدی نو بیا به مي مخ هم و نه وینې او که مي ږغ ونه کړ نو خامخا به مي د خپلي کورنۍ په غلامي منې، شکور چې د دې خبري په خیال نه و، نو یې د څنگ عسکر ته وویل چې یوه بله غېږه لښتي هم را نژدې کړه او بیا و قومندان صاحب ته و وایه چې زما دي په ذات اقدس قسم

وي چي يا يې ژړا او چينغي تر چارسو ونه رسوم او يا يې هډوکي په پوست کي ميچن نه کړم که يې پرېږدم، او دا هم ورته ووايه چي تا خو يې د مور او پلار نومونه په هېرول ورته و وايه چي زه به له ده څخه د نيکه نوم هم هېر کړم، عسکر ته چي د چپه دست غضب معلوم و نو پوه سو چي نور نو يا حبيب الله ماما نسته او يا به که ژوندی پاته سو هغه به نو د سرمامورپته ژړا او واويلا د هغه وتل وي بله لاره نه سته، نو اول يې حبيب الله ماما ته سر ورکښته کړ او ورته وې ويل چي وروره دا چي اوس يې لښتي را واخيستې دا شکور خان چپه دست دی ته يې پېژنې که نه؟ ښه به دا وي چي همدا اوس عذر وغواړې چي معيوبه نه سې او که نه په وهلو به هم د پښو او ملا معيوب سې او هم به په اخير کي ژړا او واويلا کوې چي بيا به گته نه لري، حبيب الله ماما بيا د خپل مخه شمله پورته کړه او عسکر ته يې وويل چي عسکره وروره ته ولاړ سه د شکور خان ماما خبره قومندان ته وکړه خو دا هم ورته ووايه چي بنگ او شکور خان هم يو شرط تړلی دی، که خدای کول بنگ به د کور او اور خاوند سي خسر او خسرگنۍ به پيدا کړي، او بيا يې په خندا عسکر ته وويل چي، عسکره وروره ته به هم بيا زما واده ته راځې بس زياتره خامخا به راځې او که زما په ياد سول خامخا دي بس زياتره راغواړم، عسکر چي د شکور چپه دست په غضب پوهېدی نو بېله دې چي څه ووايي له کوټې ووتی او مخ د قومندان پر خوا روان سو، خير چي قومندان ته ورسېد نو تر سلام ادا کولو وروسته يې وويل چي قومندان صاحب دا سپری داسي نه دی لکه نور دا بل ډول سپری دی چي هر څه يې وهې نه خبرېږي ته به وايې چي بنگ نه دی مخکه ده، زه او جليل خو سترې سولو اوس د چپه دست نوبت دی او هغه ته يې هم داسي خبره وکړه چي اوس ډېر ورته په غضب دی، د هغه دي خدای خير پېښ کي چپه دست به يې يا مات کي او يا شوت، ماته يې وويل چي زه هم دا خبره تاسي ته ورسوم.

اکبر خان چي د عسکر خبري واورېدلې غضب يې نور هم زيات سو او دا ځل پخپله د حبيب الله ماما د وهلو ليدلو ته ورغی، هلته يې وليدل چي پر حبيب الله ماما داسي د انار لښتي يو په بل پسي اورېږي ته به وايې چي د منگي لپاره ختي پخوي قومندان يو گری ودرېد او بيا يې و شکور ته وويل چي شکوره زويه څه دي وکړه نوم دي ځني هېرکړه که نه؟ ته يې پرېږده چي زه پوښتنه ځني وکړم، بيا يې پوښتنه وکړه چي هلکه نوم دي هېر دی که نه؟ حبيب الله ماما د خپل عادت په ډول بيا شمله دمخه ليري کړه او د يوي نرمي خندا سره يې ورته وويل چي زه هغه يم چي په دفتر کي مي درته وويل. زه بنگ يم، بس زياتره د کندهار بنگ، وادي ورېدل که نه؟ قومندان چي لا يې پخوانی غضب نه وو ارام سوی لا نور غضبي سو او پر شکور يې امر وکړ چي تر هغو يې ووهه چي توبي يې تر ما راورسېږي.

قومندان ولاړ او په دواړو لاسو سترې شکور د حبيب الله ماما سره پاته سو، د قومندان تر وتلو وروسته شکور بيا هم څو لښتي پر ماتي کړې او نور نو داسي سترې و لکه د بگۍ اس، ساه يې په اوږو شړله، د يو څه ارامي لپاره د ديوال يوه اړخ ته ودرېد په دې بانه چي گویا سترې نه دی يوازي غواړي چي پوښتنه وکړي نو يې پر بنگ ږغ وکړ چي، تر اوسه خو دي ځان ټينگ کړ خو زه دي نه پرېږدم چي يا دي مات نه کړم او يا دي شوت، تر هغه وخته دي نه پرېږدم، اوس لا د کور نښاني راته ووايه که بيا پر خپلو پښو نه سوي تللای چي عسکر دي ورسوي؟ حبيب الله ماما

په ښه مينه ورته وويل چي شکور خان ماما شرط هېر نه کړې که دي د عسکر په لاس ورکولم هم خپل د کور ښاني ورته ووايه، شکور چپه دست چي دا خبره واورېدله بيا په غضب سو او دا ځل يې هغه شلاخه (شلاق) را واخيستله چي هم درنه وه او هم په گل مېخيو پټه، دا ځل يې نه سر گوري او نه پښې پر هر ځای چي شلاخه برابره سي هغه ځای داسي تغمه سي ته به وايې چي تر پوست لاندي يې تور ټوکر پېچلی خیر په دې وخت کي د سرمامور دفتر ته لطيف جان را ورسېد، او د سرمامور سره يې د بنگ خبره ياده کړه، سر مامور چي د يو غښتلي ځوان سره خپله ناحقه بنده خلاصول غوښتل نو يې د لطيف جان خبرو ته ښه غوږ ونياوو او هغه يې اورېدلې چي شکور چپه دست دفتر ته راغی او بېله فکره يې وويل چي قومندان صاحب دا سړی زما څخه مرکېږي که مړ سو نو بيا زه نه يم مسول، هغه چي هر څه وهم لاري ته نه راځي يا اجازه راکړه چي تر پايه يې ورسره ووهم او يا بل چاته وظيفه ورکړه زه خو نور د دې سخت سړي سره په تنگ سوم، په دې وخت کي قومندان چي د حل يوې لاري ته اړ سوی و نو يې لطيف جان ته مخ وارا وه او وې ويل چي لطيف جانه دا عسکر د هغه د لاسه شکايت کوي چي ته يې عذر ته راغلی يې هغه حبيب الله درته يادوم، ته ورسه او ورته ووايه چي سم تحقيق راکړي او خپل ځان د جنجاله خلاص کړي، لطيف جان چي د قومندان خبره واورېده نو يې وويل چي ښه دی زه دا اوس ورځم او د هغه سره خبري کوم چي تحقيق در کړي، دا خبره خو په ده پوري اړه نه لري هغه خو نه په بلوا کي و او نه يې د بلوا په کارونوکي کار سته هغه خو به تاسي پېژنئ چي د بلوا او ملوا سړی نه دی قومندان صاحب تاسي هغه خوشي نيولی دی هغه په خپل ټول ښار او شا او خوا کي نامتو ځوان دی، د همدې بنگ له برکته په برو دروازه او برو دروازه لا څه کوي په ټول ښار کي بد لاري په لار دي که دی نه وي ته به وگورې چي دا يو شمير غل او غدو به پر دې خوارو او بيکسه خلکو څه توره شپه جوړه کړي، نه به د چا په جوب کي پيسي خوندي ووينې او نه به د چا په کور کي مال او منال، د همدې بنگ له برکته په ښار کي غل او غدو ځان نه سي پټولای، رښتيا ته به وايې چي دا خو زما ژاندارم دی چي امنيت يې راوستی دی خو داسي نه ده د ښار په کلي او کوڅو کي ډيري داسي پښي کېږي چي حکومت ته نه رسېږي هغه د ښار او کلي مشران او ښه ځوانان سره حل او فصل کوي، دا څو ورځي چي بنگ په برو دروازه کي نه معلومېږي د ښار هغه خوا ټوله تشه ده، ياران يې په ده پسي سرگردانه گرځي او ملک و چغالانو ته خوشي سوی دی، اوس د برو دروازي د خلکو مشکلات دونه ډېر سوي چي تر چارسو يې خبري رارسېږي، خير ووينې قومندان صاحب زه همدا اوس ورځم او هغه ته وایم چي تحقيق در کړي او هغه خپل جای او جايگير ته ولاړ سي، لطيف جان دا خبري وکړې او ولاړ سو د شکور څخه يې پوښتنه وکړه چي بنگ چيري دی چي زه ورسم، په دې وخت کي شکور د قومندان خواته وکتل، خو لطيف جان ته يې ځواب ور نه کړ، لطيف جان بيا وويل چي عسکره تا ته وایم بنگ چيري دی راځه راته وپښيه، په دې وخت کي قومندان وويل چي شکوره زويه ورسه ولاړ سه او هغه ورته وښيه.

شکور دمخه او لطيف جان په پسې چي دواړه هغه ځای ته ورسېدل چي حبيب الله ماما يې د وهلو لپاره بېولی و، هلته چي گوري د بنگ تر پښو لاسو او د بدن تر نورو ځايونو ويني جاري دي او بنگ لا هغسي يوه پښه پر بله داسي اړولې چي گويا هيڅ خبره نه ده سوې، هماغه ډول يې پر خپل مخ د شملې ول اړولی پروت دی او په دې نيت چي

د وهلو بله دوره به شروع کيږي، لطيف جان چي دا حال وليد نو يې پر حبيب الله ماما ږغ وکړ چي بنگه وروره خيريت دی څه پېښه ده ولي دا حال، ته څه کوي نور ټوله مشران ولاړه خپلو کورو ته او ته دلته ناست يې دا خو ستا کار نه و او نه تا شروع کړی و نو تاته څه پېښ دي چي د بل په گور ننه وزې را ولاړ سه او هغه خبري ورته وکړه چي تاليدلي دي او بيا څه په خپل کار او بار پسي، راځه را ولاړ سه، ما د بلوا ټوله خبري و قومندان صاحب ته وکړې او هغه هم په ټوله خبره پوه دی، خو د حکومت کارونه دي يو او دوې پوښتني به ستا څخه هم کوي، ته يوازي هغه ورته ووايه چي تاليدلي دي او بس.

وايي چي حبيب الله ماما د لطيف جان خبري لنډي کړې او ورته وې ويل چي لطيف جانه وروره اول سترې مه سې بس زياتره دوهم دا پوښتنه کوم چي دلته څنگه راغلې خيريت خو و په ښار کي ياران ښه وه؟ په دې وخت کي لطيف جان پوه سو چي خبره د بلوا نه ده بنگ د بلي کومي خبري په تور قومندان کښېنولی دی بيا يې وويل چي هو په ښار کي ياران ټوله جوړ تيار دي يوازي ستا احوال معلوم نه و نو زه نن راغلم چي حال او احوال دي پيدا کړم، اوس راته ووايه چي څه پېښه ده او ستا فقره هغه د بلوا خبره ده او که بله څه خبره پېښه ده؟ حبيب الله ماما ورته وويل چي لطيف جانه وروره مه پسي گرځه، بلوا ملوا خو تېره سوه خير خو د ښار تر ټپل ماتېل وروسته يې دلته راوستلم او دوې ورځي وروسته قومندان وغوښتم او راته وې ويل چي بنگ يې او که مات؟ که بنگ يې نو دي ځان ټينگ کړه او که مات يې نو بيا به ببر ببر نه گرځې نو ما هم ورته وويل چي تر اوسه خو چا نه يم مات کړی نو ځکه خلک بنگ راته وايي، او که ته غواړې چي زما حال معلوم کړې نو ستا خوښه زه خو ځان ته بنگ وایم که دي مات کړم نو بيا به دا بنگ نوم زما نه وي او زه به هم ببر ببر نه گرځم، اوس همدا خبره ده نور بس زياتره کومه خبره نه سته، ته زما له خوا يارانو ته ووايه چي بنگ داسي بنگ نه دی چي ياران وشموي زه که يار نه سوم بار کېرم خو نه، يا به مي قومندان گټلی وی او يا به زه د سر مامورپه ژړي تلي وزم دا دوې لاري دي نور نو ته ولاړ سه او يارانو ته مي سلامونه ورسوه.

لطيف جان چي له حاله خبر سو بيا قومندان ته ورغی او هغه ته يې وويل چي قومندان صاحب زما خو خيال و چي د بتگ فقره بلوا ده نو ځکه زه ورغلم که داسي پوه سوی وای چي ستا او د بنگ تر منځ کش او کوك دی نو بيا زه ميان ته نه راتلم اوس چي زه پوه سوم نو ستاسي په ميان کار نه لرم تاسي پوهېږئ او زموږ د کندهار بنگ، خو يوه خبره مي واوره چي ته به پر کوم چغال مغال پېښ سوی يې چي درته ژړلي به يې وي په دې پوه سه چي دا بنگ دی او د کندهار بنگ چي پوست يې جلا کې ږغ به يې ستا تر غوره ونه رسيږي نور نو ته پوهېږې او کار دي لطيف جان چي د دروزاي پر خوا رهي سو نو شکور چپه دست هم قومندان ته وويل چي قومندان صاحب دې سړي رښتيا خبره وکړه زه چي دا سخت سړی وينم، د ماتي نه دی، مږ به سي خو ږغ به يې موږ وا نه ورو، قومندان چي يو په بل پسي د خپلي خوښي خلاف خبري اورېدلې نو يې وار په وار غضب زياتېدی، د شکور د خبرو په لنډېدو يې حاضر باش ته

امر وکړ چې، داوډه چیري یې؟ ولاړ سه شکور په کوټه کي قلف کړه او دوه نوي غښتلي عسکر و هغه لچک ته ودرره تر هغه یې ووهی چې ژړا یې ټول ښار واورې څه ولاړ سه او دکار د اجراتو راپور ژر راوړه.

وايي چې عسکر هم د امر مطابق اجرات وکړل او د څه ځنډ وروسته دفتر ته راغی او د راپور په ویلو یې قومندان خوشحاله کړه، هماغسي وسول دوو نوو او غښتلیو عسکرو د حبیب الله ماما د وهلو په کار شروع وکړه دا چې د غرمې شا او خوا وه چې قومندان د خپلو امرونو د نتیجې لپاره راووت او حاضر باش ته یې امر وکړ چې داوډه څنگه سول کارونه؟ هغه لچک ته مو جزا ورکړه که نه؟ حاضر باش په نا امیدۍ وویل چې هو قومندان صاحب هغه خو د هماغه وخته تر وهلو لاندې دی ما دوه نور عسکر هم وروستل چې که یوه جوړه سترې سي نو بېله ځنډه دي هغه بله جوړه په وهلو شروع وکړي، نو زه هم دا یو ساعت کیږي چې نه یم ورغلی.

وايي چې قومندان د هغې کوټې خوا ته روان سو چې هلته حبیب الله ماما تر وهلو لاندې دی، هلته چې ورسېدی نو چې گوري حبیب الله ماما پر مخي پروت دی او د ملا پر تخته دوه عسکر د دوو خواوو پر هغه د شلاخو ناتار جوړ کړیدی، داسي ناتار چې د هري شلاخي سره یو ځای د وینو څاڅکي پر دیوالونو پاشل کیږي قومندان چې دا حال ولیدی نو یې عسکرو ته وویل چې نور یې بس کړئ چې زه څو پوښتني ځني وکړم بیا یې وویل چې هلکه پوښتنو ته مي سم جواب وایې او که لا نور هم په ځان غره یې؟ حبیب الله ماما چې عسکرو پر چپه مخ وهلو ته پري ایستلی و نو یې د یوي اوږي تر څنډه مخ راواړاوه او ورته وې ویل چې د بنگه څخه پوښتنه کوې او که د بل چا سره گډ یې؟ قومندان ورته وویل چې اول خو دا جواب راکړه چې نوم دي هېر سو او که نه؟ بنگ بیا ورته وویل چې زما خو خپل نوم په یاد دی خو ستا هم باید هېر نه سي چې زه بنگ یم او د کندهار بنگ، بیا قومندان امر وکړ چې دا لچک و اوبو ته واچوئ او بیا به زه ورسره گورم.

قومندان بیرته د دفتر پر خوا روان سو او حبیب الله ماما یې د سر ماموریت حوض ته واچاوه او بیا یې بیرته کوټه قلفه کړ، قومندان چې دفتر ته راغی نو یې د شکور چپه دست پوښتنه وکړه او هغه یې را وغوښتی، هغه چې را ورسېدی نو یې ورته وویل: چې شکوره ستا همدومره جزا بس ده بله ورغ ستا څخه وا نه ورم چې دا څنگه دی او دا څنگه، هغه چې زه وایم هغسي باید وسي که ما ویل چې وهه یې نو ته باید د هغه پوست وباسې او که ما وویل چې پوست یې وباسه نو ته باید د هغه د مرگ فیصله وکړې، بیا زه پوهېږم او د هغې خبري مسؤلیت پوه سوې او که نه؟ شکور چې په سنگدلي کي نوم درلود نو دا خبري یې د ځان دپاره سپکي وگڼلي او په پټه خوله یې د قومندان خبري واورېدلې او د سلام تر کولو وروسته له دفتره څخه ووت، وایي چې د ماپښین د لمانځه وخت و چې شکور د حبیب الله ماما کوټې ته نژدې ورغی او بیا یې رغ وکړ چې حبیب الله ژوندی یې که مړ؟ خو هغه د کوټې څخه رغ وانه وړېدی بیا یې په لوړ رغ همدا پوښتنه وکړه چې حبیب الله ماما د خپل عادت په ډول اول وټوخل او بیا یې وویل چې هو ژوندی یم، بنگ مرگ نه لري بیا د یوه سرمامور د لاسه خو بېخي نه، خو اوس د ماپښین د لمانځه

وخت دی زما کالي هم لمانځه ته ښه نه دي او پتو مي هم په هغه کوټه کي پاته دی که يوه ځواني وکړې چي هغه پتو مي راوړې او د اودس لپاره اوبه راته پيدا کړې نو بس زياتره يار مي يې، شکور چي دا خبري واورېدې نو په يوه ځغستا يې د کوټې څخه پتو او د خپل کاغوشه څخه د اوبو کوزه راوړه او بيا يې د حبيب الله ماما د کوټي مخ ته کښېښوله او پر هغه يې رغ وکړ چي حبيب الله دا دی پتو او اوبه مي د اوداسه لپاره راوړې، حبيب الله ماما هم اوبه او پتو واخيستل اول يې اودس تازه کړ او بيا يې د پتو څخه د حج ډول لونگ وواهه او په ناستي يې خپل لمونځ وکړ، دا ورځ تېره سوه او حبيب الله ماما هغسي د خپلو زخمونو سره د ماخستن تر لمانځه په خپله کوټه کي پاته سو هيڅ څوک د قومندان له ډاره هغې کوټې ته ور نغلی خو چي قومندان ولاړی او قومندانې نوکريوال ته ورسېده په ډېر تلوار شکور چپه دست د حبيب الله ماما کوټې ته ورغی او يو لږ واسلين يې د شا بازول گوليو سره وروړل او پر حبيب الله ماما يې رغ وکړ چي حبيب الله دا لږ واسلين او ميده سوي گولي دي خپلي تخمې او زخموه دي غوړ کړه، حبيب الله ماما ورته وويل چي زه خو لا جوړ يم دا خو دي ډېر وختي پر ما پوښتنه وکړه ته خو يوه دوې هفتې تر وهلو صبر وکړه وروسته بيا که پوښتنه وکړې نو به دي واسلينو ته اړ يم اوس خو خیر خیریت دی زه واسلين نه غواړم خیر ووينې، شکور چي د خپلي پيرزويني څخه پښېمانه ښکارېدی نو يې پر ماما رغ وکړ چي ته خو لا د خپله خره نه يې اوبستي ما د پيرزويني دوا درته راوړه او ته لا نوري خبري هم کوې، چي اوبه دي غوښتې خو داسي دي وربشل اوس بيا څه ټکه درباندي پرېوته چي چپه واوستې، حبيب الله ماما په جواب کي وويل چي ته رښتيا وايې هغه خو مي د اودس لپاره اوبه غوښتې زه خو خداى ته نه يم ياغي سوي د خداى د فرض د ادا کولو لپاره خو مي بايد زارى کړي وای، خو واسلين زما د درد د کرارولو لپاره دي نو ځکه يې نه غواړم بس زياتره پوه سوې، خیر ووينې ماته ورسېدل، شکور نا اميده بيرته ولاړ خو د شپې يې يو دروند تلتک د حبيب الله ماما کوټې ته د يوه بل عسکر په لاس ولېږی او هغه هم په دې بهانه چي نن د تلتک د تبديلي نوبت دی، خیر څه سر دي پرله گرځوم شپه تېره سوه بيا سهار سو او بيا هغه بازار. قومندان راغی او حاضر باش ته يې امر وکړ چي، داوده ته ولاړ سه او هغه لچک را حاضر کړه، داود هم د امر سره سم ولاړی او حبيب الله ماما يې دقتر ته راوست په دې وخت کي قومندان خپل مخ د کلکين خواته نيولي و او د هغه ځايه څخه يې د حاضر باشه پوښتنه وکړه چي داود څوک دی؟ داود جواب ورکړ چي هغه چي تا ويل رايې وله دا دی را مي وستى، قومندان بيا پوښتنه وکړه چي هغه څوک دي؟ او ما . . . د قومندان خبره لا نه وه خلاصه سوې چي حبيب الله ماما ور رغ کړه چي زه يم بنگ، د کندهار بنگ قومندان مخ راواړاوه او بيا يې حاضر باش ته وويل چي دا لچک زما دمخه ليري کړی او بيا يې تر وهلو لاندي واچوئ، چي ما نه وي ويلي تر هغو يې مه خوشي کوئ، حاضر باش بيا حبيب الله ماما هاغه ځای ته بوت چي پرون يې بېولى و او هلته بيا هغسي وهل شروع سوه لکه پرون چي وه.

يارانو څه سر مو پرله گرځوم په دې ورځ بيا حاجي لطيف د کندهار ښار د څو تنو مشرانو سره يو ځای د پوليسو قومندانۍ ته راغی، اول يې د قومندان څخه د حبيب الله ماما د حال او احوال پوښتنه وکړه او په يو مانا داره ډول يې وويل چي قومندان صاحب مور د ښار څو مشران راغلي يو چي که چيري د حبيب الله ماما دوسيه او فقره خلاصه

سوې وي او ستاسي اجازه وي هغه ته د ښار ډېر ياران سترگي پر لار دي موږ ويل چې که ستاسو اجازه وي هغه به زموږ سره ولاړ سي او که يې دوسيه هم ډېره درنه وي نو دا دي موږ د دې ښار څو مشران راغلي يو او هغه زموږ په ضمانت راته پرېږده، د حاجي لطيف خبري لانه وې خلاصي سوي چې پاشمول حميد خان خبره ورسره غبرگه کړه او وې ويل چې قومندان صاحب لطيف جان ښه خبره کوي، که هغه نه منې نو دا دی زه د حبيب الله ماما پر ځای په محبس کي کښينم خو هغه ته اجازه ورکړه چې ولاړ سي، ته باور وکړه چې يوازي د برو دروازي ياران نه دي پسي خفه سوي د کندهار زوږ او ځوان چې خبر سوي په هغه پسي خفه سوي دی.

قومندان چې د پاشمول د حميد خان خبري واورېدې نو يې و ليطف جان ته مخ راواړاوه او وې ويل چې گوره لطيف جانه تاته خو مي هغه بله ورځ هم اختيار درکي چې ورسه او خبري ورسره وکړه، تاسي وياست چې حبيب الله ماما، خو زه چې د هغه څخه پوښتنه کوم چې نوم دي څه دی هغه خپل نوم نه وايي دا دی اوس بيا تاسي ته وایم چې ورسئ او ورته و وياست چې هغه زما پوښتنو ته سم ځواب راکي نور هغه رخصت دی هغه به ستاسي سره يو ځای ولاړ سي، په دې وخت کي باري خان رغ وکړ چې دا څه وايې، بنگ خو ياغي او د حکومت توري نه دي چې ستا پوښتنو ته جواب نه وايي دا کار خو زموږ د ښه ځوانانو عادت دی چې د حکومتيانو خبرو ته جواب ونه وايو د باري خان خبره لا نه وه خلاصه سوې چې قومندان وويل :

دا دی لطيف جان شاهد دی خو دا چې تاسي بيا راغلي ياست زما خبره هم هغه ده، ورسئ او ورته ووايست چې زما پوښتنو ته سم جواب راکي هغه به رخصت کړم، ځی همدا اوس يو يا دوه تنه ورسئ او دا لانجه حل کئ، د قومندان د خبرو وروسته لطيف جان مخ يارانو ته وگرځوی او وې ويل چې يارانو خبره دا نه ده چې بنگ پوښتنو ته جواب نه وايي اصلي خبره په مات کي ده قومندان صاحب غواړي چې حبيب الله ماما ماته ومني خو هغه موږ او تاسي ته معلوم دی چې مرگ مني ولي مات نه مني، د لطيف جان د دې خبري سره ټولو په يوه رغ وويل چې هو هغه خو د کندهار بنگ دی هغه مات نه مني، په دې وخت کي د پاشمول حميد خان وويل: چې قومندان صاحب زه خو ستا په خبره پوه نه سوم د حکومت صاحب منصب يې چې د هغه څخه پوښتنه کوې او که د بنگ سوست او ټينگ معلوموې؟ که ته غواړې چې د هغه مات واورې نو دا ارمان به گور ته يوسې بنگ ته ډېر په دې نيت راغلي چې مات يې واورې خو هغه خپله مات سوي دي زه خو وایم چې ته د حکومت سرې يې که چا کومه کانه واڼه پېښه کړه نو يې راوله او پوښتنې ځني وکړه، خو په دې خبره زه اوس پوه سوم چې ته حکومتې نه يې بل ډول يې که دا خبره وي نو بيا زه ستا امر نه منم او دا اوس ولاړېږم چې يا به مي حبيب الله ماما د کوټه قلفی را ايستلی وي او يا به مي پر چهار پايي سپېرې ته بيایي بس بله خبره نه سته يارانو راځئ.

قومندان چې په خپل دفتر کي بلوا وليدله نو يې لطيف جان ته مخ وړاوه او وې ويل چې لطيف جانه دا خبري ستا انډيوال ته گټه نه رسوي که نوري داسي خبري وسي نو بيا به هغه ته يوه جزايي دوسيه جوړه سي او د عمرو بنديخانې ته به برابر سي لطيف جان د قومندان خبري لنډي کړې او وې ويل چې قومندان صاحب دا خبره خو لکه



ته چي غواړې داسي نه کيږي بنگ، بنگ دی هغه ته مرگ منلی دی نه مات خو زه وایم چي راځه یو څه ته تر خپلي خبري تېر سه او یو څه به یاران په حبیب الله ماما ومني، قومندان چي د ډبري سره مخ سوی و نو لطیف جان ته یې وویل چي ښه نو ته څه وایې چي څنگه سي؟ لطیف جان وویل چي ما برایی شپه ډېر فکر وکی اوس یارانو بنده داده چي قومندان صاحب د حبیب الله ماما نوم غواړي او حبیب الله ماما د خپل نوم پر ځای هغه نوم وایي چي په کندهار کي په هغه مشهوره دی نو بیا مي دا وویل چي دا خبره به داسي حل کړو چي قومندان صاحب دي ورسې او دحبیب الله ماما څخه دي پوښتنه وکړي چي ستا نوم حبیب الله دی؟ د دې پوښتنې په جواب کي به حبیب الله ماما ورته ووايي چي هو زه بنگ حبیب الله یم، په دې ډول به د قومندان صاحب د پوښتنې جواب هم سوی وي او حبیب الله ماما ته به هم هغه خپل حال پاته سوی وي، قومندان چي د یوې هفتې وهلو ټکولو څخه نور سترې و نو یې د لطیف جان دا خبره ومنله، د مجلسه دري څلور تنه یاران د حبیب الله ماما په لور روان سول د قومندان حاضر باش ټول هغه ځای ته بوتلل چي هلته حبیب الله ماما تر وهلو لاندي و، یارانو چي د حبیب الله ماما دا حال ولیدی نو ډېر غمگین شول، حبیب الله ماما دواړه لاسونه تر خپل سر لاندي کړي او د لنگوټې شمله یې پر خپل مخ را کش کړې وه داسي پروت و چي ته به وایې په هغه کي ساه نسته، د تن کالي یې ټول په وینو داسي لژند وو ته به وایې چي د سره نیلي رنگ دي پر پاشلی دی، څنگ ته یې د ماتو لښتو خرمن پروت و او لا نوري لښتي په پېخر پاته وې، د حبیب الله ماما یارانو د قومندان حاضر باش ته وویل چي عسکرو ته ووايه چي نور وهل بس کي، گوره چي هغه مړ دی او که ژوندی، حاضرگر باش هم وویل چي نور وهل بس کړئ، د دې رغ سره یو ځای حبیب الله ماما د خپل مخه شمله پورته کړه او بیا یې و حاضر باش ته وویل چي څه خبره ده کوم گیدر به په دې لښتو مړکيږي، د حبیب الله ماما د دې خبري سره سم یوه یار رغ وکړ چي، ماما زه یم، ملا کمال ودي پیژندم؟ بنگ چي خپل یاران ولیدل نو سر یې را پورته کړ او چارزانو کښېنستی بیا یې وویل: چي خیر دي وي یارانو څنگه را پېښ سواست خیریت خو دی؟ بیا ملا کمال ورته وویل چي مور څو یاران راغلو چي ستا او د قومندان تر میان خبره خلاصه کو، اوس نور یاران د قومندان په کوټه کي ناست دي او مور راغلو چي ته هم زموږ سره ولاړ سې را ولاړ سه که پر پښو نه سې تللای نو زه به دې په شا کم، په دې وخت کي د گوشخانې شاه محمد ورته وویل چي یاره راځه مور خبره خلاصه کړې ده، حبیب الله ماما چي خپل یاران په ډېر تلوار ولیدل نو یې د خپلې لنگوټې په تړلو کرار کرار شروع وکړه او بیا یې وویل چي یارانو تاسي خفه نه سئ زما او د قومندان تر منځ وختي خبره خلاصه سوې ده ما هغه ته ویلي چي لاس دي خلاص، اوس تاسي ولاړ سئ او قومندان ته مه ورځئ کرار خپلو کورو ته ولاړ سئ ما او قومندان پرېږدئ مور که نن وي که سبا سره جوړېږو، ملا کمال بیا ورته وویل چي نه مور نه څو مور اوس راغلي یو قومندان ته مو وویل چي خبره سمه ده یوازي به قومندان دا پوښتنه وکي ته حبیب الله یې او ته به په جواب کي ورته ووايي چي هو، بس همدا خبره ده راځه چي څو، ته هم سر زوري کوې د حکومت د سړي سره دي نیولې ده، راځه چي څو، حبیب الله ماما و ملا کمال ته مخ واراوه او وې ویل چي ملا زویه بس زیاتره ته پوهېږې چي زه څوک یم؟ ملا ورته وویل چي هو تا به څنگه څوک نه پیژني، بنگ بیا وویل چي ښه ته ووايه چي زه څوک یم، ملا ورته وویل چي دا څه

پوښتني کوي بنگه وروږه تا لکه چي زه ونه پېژندلم زه ملا کمال يم، بنگ بيا ورته وويل چي هو ته مي ښه وپېژندلې خو ما ويل داسي نه چي زه دي هېر سوي يم اوس چي دي زه په ياد سوم نو ورسه او قومندان ته ووايه چي زه بنگ يم بل نوم نه لرم، ملا ورته وويل چي هو مور هم همداسي خبره غوټه کړې هغه به پوښتنه کوي چي ته حبيب الله يې ته به ورته وايې چي هو زه بنگ حبيب الله يم نو به خبره خلاصه سي، د ملا او بنگ تر ميان خبري اوږدې سوې چي په دې وخت کي لطيف جان قومندان ته وويل چي قومندان صاحب که ستا خوښه وي مور او تاسي به ټول ورسو هم به خبره خلاصه سي او هم به حبيب الله ماما ته د وتلو اجازه ورکړې، ټولو ناستو خلگو خوښه کړه او له قومندان سره يو ځای د حبيب الله ماما پر خوا راغلل، لکه چي وعده سوې وه قومندان حبيب الله ماما ته وويل چي ته حبيب الله يې؟ بنگ په جواب کي وويل چي هو زه بنگ يم د کندهار بنگ قومندان چي د خپل مرضي جواب وا نه ورېدی نو يې لطيف جان ته مخ وپاوه او وې ويل چي دا دی هغه لا نه وايې چي څوک دی، لطيف جان وويل قومندان صاحب دا چي هو يې وويل دا هم زموږ د يارانو په خاطر ده دا هم زموږ لپاره ده همدا ومنه او مور ته اجازه را کړه چي د خپل بنگ سره يو ځای ولاړ سو.

وايي چي قومندان د يوې خوا د بنگ مړانه وليده او د بلي خوا يې د بنگ د انډيوالانو ټينگار نو د بنگ خواته نژدې سو او ورته وې ويل چي حبيب الله جان ته نور يوازي د خپلو انډيوالانو او کندهار بنگ نه يې، زما بنگ هم يې اوس به تا و ډاکتر ته ولېږم چي دوا دي وکړي نور ته ازاد يې زما په قومندانۍ کي ته بنگ يې په دې ورځو کي چي ته زما سره وې ستا په باره کي مي ډېر څه واورېدل ډېرو راته وويل چي بنگ غښتلی دینداره او د ورېنداري سرې دی، اوس چي دي دا معلومه کړه، نو ته زماله خوا هم بنگ يې، بنگ چي د قومندان د انډيوالۍ او دوستۍ خبري واورېدلې نو خپله لنگونه يې وتړله او وې ويل چي يا قومندان صاحب دا د خلگو خپل ښه والی دی زه يو عاجز بنده يم دا چي تا ماته بنگ وويل دا ستا کار دی خو زه د خپل پاچا امر پر سر او سترگو منم او ته زموږ د پاچا صاحب منصب يې او زه خاوري حبيب الله اوس نو خبره خلاصه ده، لطيف جان چي د بنگ د غروږه ډکي خبري واورېدلې نو يې قومندان ته وويل چي قومندان صاحب دا بنگ دی ټول کندهار يې پېژني که دي خپل ږغ پر لور کي دی خپل ږغ ستا تر ږغ خامخا لوړوي او که دي ورو ورته وويل بيا نو ځان درباندي قربانوي دا د ښه ځوانانو عادت دی او بنگ هم د کندهار يو ښه ځوان دی، په دې وخت کي د بنگ يارانو بنگ د ځانه سره د کور پر لور روان کړ او تر څو ورځو دارو او درمل وروسته بيا د برو دروازې مجلسونه په تازه سول.

بنگ حبيب الله چي په حبيب الله ماما مشهوره دی اوس د برو دروازې په يوه پخوانۍ کوڅه کي ژوند کوي، او په همدې کوڅه کي يې د خپل ژوند سل پسرليه په پوره مېړانه او سر لوړۍ تېر کړي دي، د بنگ پلار مشکو اکا نومېده په قوم سليمان خيل و، چي د خپل ژوند په ځوانۍ کي يې يو کور ودان کړ او بنگ د خپلي ټولي کورنۍ سره يو ځای په همدې کور کي اوسېږي، د خپل ملکيت دوه سماوړه لري چي يو يې د پلار ميراث او بل د هغه د يو ملگري له خوا ورته بخښل سوی دی بنگ دوې مېرمني لري يو ځل يې د خپلو دوستانو په منځ کي واده کړی او بل ځل په

زندان کي د هغه يوه انډيوال خپله لور ورته بخښلې ده د لونیو او زامنو شمېر يې اوولسو تنو ته رسېږي، د بنگ مشر زوی فيض الله او کشر زوی يې محمد داود نوميږي چي اوس تقريباً (16) کلن دي حبيب الله ماما اوس د خپل کور په څنگ کي د مسجد د ملا امام په مرسته د قران عظيم الشان د حفظ کولو په هڅو مصروف دي.

1374هجري شمسي کال

د کندهار ښار، برو دروازه

يادونه:

دا ليکنه د بنگ په ژوند کي سوې ده خو اوس دا نامي وفات سوی دی، خدايچ دی وبخښي

## اخځونه

1. بدوی، عبدالمجید، قابوس نامه، (تهران، دانشگاه تهران، 1335)
  2. حبیبی، عبدالحی (درباره عیاران) اریانا، شماره سال نهم (کابل، مطبعه دولتي، 1326)
  3. حبیبی عبدالحی افغانستان بعد از اسلام جلد اول (کابل، مطبعه دولتي 1346).
  4. خانلری، پریوز، (این عیاری) سخن شماره 11\_12 سال 1348.
  5. خټک خوشال دستار نامه (کابل، پښتو ټولنه 1348).
  6. خواند میر حبیب السیر، جلد دوم (تهران خیام، 1353)
  7. دهخدا، لغت نامه دهخدا، صف ع جلد 35 (تهران امیر کبیر، 1329).
  8. علي صفي، فخر الدين، لطائف الطوائف چاپ دوم (تهران اقبال 1346).
  9. عوفي سدید الدین، جوامع الکایات و لوامع الروایات، جلد دوم (تهران بنیاد فرهنگ، 1353).
  10. غبار غلام محمد، افغانستان در مسیر تاریخ (کابل مطبعه کابل، 1346).
  11. فراموز بن خداد، سمک عیار، (تهران، دانشگاه تهران، 1343).
  12. کاشفی، واعظ فتوت نامه سلطانی (تهران بنیاد فرهنگ، 1350)
  13. نظام الملک، ابو علی، سیاست نامه و (تهران، چاپخانه حیدری، 1334).
- تاریخ سستان مصحح بهار، (تهران خاور، 1314).

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**